

Kalendárium:

2013. Augusztus, „Kisasszony” hava		
1.	csütörtök	<i>Boglárka, Boglár</i>
2.	péntek	<i>Lehel, Özséb</i>
3.	szombat	<i>Hermína, Kíra</i>
4.	vasárnap	<i>Domonkos, Dominika</i>
5.	hétfő	<i>Krisztina, Kriszta</i>
6.	kedd	<i>Berta, Bettina</i>
7.	szerda	<i>Ibolya, Afrodité</i>
8.	csütörtök	<i>László, Eszmeralda</i>
9.	péntek	<i>Emőd</i>
10.	szombat	<i>Lőrinc</i>
11.	vasárnap	<i>Zsuzsanna, Tiborc</i>
12.	hétfő	<i>Klára, Leticia</i>
13.	kedd	<i>Ipoly</i>
14.	szerda	<i>Marcell, Maximilián</i>
15.	csütörtök	<i>Mária</i>
16.	péntek	<i>Ábrahám, Rókus</i>
17.	szombat	<i>Jácint, Arika</i>
18.	vasárnap	<i>Ilona, Ilka</i>
19.	hétfő	<i>Huba</i>
20.	kedd	<i>Állami ünnep, István, Vajk</i>
21.	szerda	<i>Sámuel, Hajna</i>
22.	csütörtök	<i>Menyhért, Mirjam</i>
23.	péntek	<i>Bence, Szidónia</i>
24.	szombat	<i>Bertalan, Jonátán</i>
25.	vasárnap	<i>Lajos, Patrícia</i>
26.	hétfő	<i>Izsó, Tália</i>
27.	kedd	<i>Gáspár</i>
28.	szerda	<i>Ágoston</i>
29.	csütörtök	<i>Beatrix, Erna</i>
30.	péntek	<i>Rózsa</i>
31.	szombat	<i>Bella, Hanga</i>

A GTE Országos Elnöksége nevében szeretettel köszöntjük minden kedves **augusztusban** született és névnapját ünneplő tagtársunkat!

Augusztus az év nyolcadik hónapja a **Gergely-naptárban**, és 31 napos. Nevét a híres római császárról **Augustus Octavianusról** kapta. Az, hogy ez a hónap – különös módon – a **július** után szintén 31 napos, annak köszönhető, hogy Augustus császár ugyanannyi napot akart, mint amennyi a **Caesarról** elnevezett **júliusban** van. Augustus ezt a hónapot odahelyezte, amikor **Kleopátra** meghalt. Mielőtt Augustus átnevezte ezt a hónapot augusztusra, **latinul Sextilis** („hatos”) volt a neve, utalva arra, hogy eredetileg ez volt a hatodik hónap a **római naptárban**, amely kezdetben még a **márciussal** kezdődött. A **18. századi** nyelvújítók szerint az augusztus: „hévenes”. Az **Arvisurák** szerint „Újkenyér hava”. A **népi kalendárium Kisasszony havának** nevezi.

Nevezetes napok:

Évfordulóinkról való megemlékezéseinket a www.wikipedia.hu adatbázisának felhasználásával, annak szabad átvételével és ezen leihivatkozásával készítettük! Felhasználtuk továbbá az Eötvös Loránd Fizikai Társulat www.elft.hu honlapján a **"História - Tudósnaptár"** gondosan szerkesztett nyilvános internetes szolgáltatásból származó szócikkeket is.

Érdekességek:

- A **horoszkóp csillagjegyei** közül az alábbiak esnek az augusztus hónapba:
 - Oroszlán** (július 23-augusztus 22.) és
 - Szűz** (augusztus 23-szeptember 22.).
- Augusztus folyamán a **Nap** az **állatöv** csillagképei közül a **Rák csillagképből** az **Oroszlán csillagképhe** lép.
- Szökőévekben** az augusztus a hét ugyanazon napjával kezdődik, mint a **február**.
- Ír nyelven** az augusztust a **Lugh** kelta istenre utaló **Lughnasadh** név jelöli.

Augusztus eseményei:

- augusztus 1.:** Események, Évfordulók:
 - A forint születésnapja
 - Anyatejes táplálás világnapja
 - Benin:** a függetlenség napja **1960**
 - Svájc:** a svájci államszövetség megalapításának napja
 - Angola:** a hadsereg napja
 - Zaire:** szülők napja
- 147 éve, 1866** – ban megindult az első **pesti** lóvasút.
- 128 éve, 1885** – ben született **Hevesy György** magyar származású **Nobel díjas kémikus** († **1966**)

Hevesy György

- 65 éve, 1948** – ban megindult a forgalom a szabadsághelyi úttörővasúton.

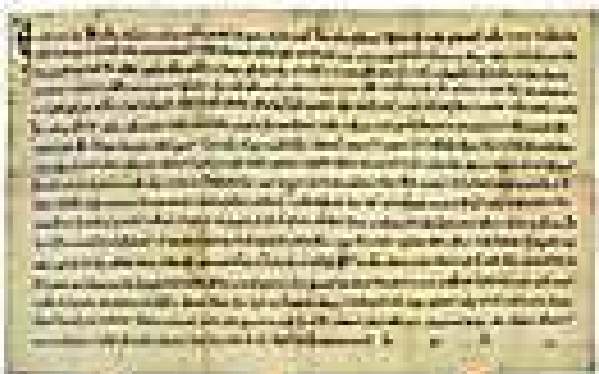
- **91 éve, 1922** – ben hunyt el **Bánki Donát** magy **mérnök**, feltaláló, **műegyetemi** tanár, akadémik (**Bánk, 1859. június 6.** – **Budapest, 1922. augusztus** eredeti neve **Lőwinger Donát**, korának egy legnagyobb gépészmérnöke.

Bánki Donát

(Megemlékezésünket lásd a **GTE Gépipari Titkári Tájékoztató 2013/06. júniusi számának 8. sz. oldalán!** Letölthető a **GTE honlapjáról: www.gteportal.eu**)

- **722 éve, 1291**-ben három **kanton** (Schwyz, Uri, Unterwalden) szövetségéből (*Eidgenossenschaft*) jött létre **Svájc**. Bár nemzetközileg csak **1648**-ban ismerik el az országot, a svájciak e napon tartják nemzeti ünnepüket.

az **1291**-ben kelt a **Szövetségi Karta (Bundesbrief)**, a **Svájci Államszövetség** alapító dokumentuma;

A **szövetségi levelet** három kanton írta alá, amellyel egyesültek a **Habsburgok** „idegen” szabályai elleni közös küzdelemre. Ez a nap ma az **Örök Szövetség (Rütlichschwur)** napja,

- **117 éve, 1896**-ban az **Egger B. és Társa** cég a **Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal** közösen megalapította az **Egyesült Magyar Villamossági Rt.-t**, amely **1906**-ban nevét **Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.-re** változtatta.

- **6 éve, 2007** – ben leszakadt egy – a **Mississippi** folyón átívelő **35W** jelű – kétszer négy sávos államközi út hídja **Minnesota** állambeli **Minneapolisban** az esti csúcsforgalom idején.

• **augusztus 2.:** Események, Évfordulók:

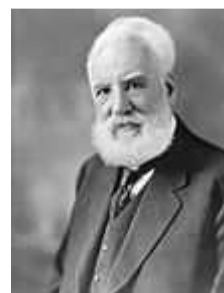
- A Cigány Holokauszt Napja
Magyarországon ezen az éjszakán emlékeznek az úgynevezett "**cigány holokauszt**"-ra: **1944.** augusztus 2-áról 3-ára virradó éjszaka állítólag három ezer cigányt mészároltak le **Auschwitzban**.
- **Macedónia:** a köztársaság kikiáltása
- **81 évvel ezelőtt 1932** – ben **Carl David Anderson** felfedezi a **pozitron**t, a **kozmosz sugárzásban** az **elektron antirészecskéjét**.
- **64 évvel ezelőtt, 1949** –ben született **Farkas Bertalan úrhajós** magyar repülőtszert, gépészmérnök,
- **200 éve, 1813** – ban hunyt el **Diószegi Sámuel** református lelkész, botanikus (* **1761**) **halálának 200. évfordulója**

(Debrecen, 1760. dec. 29. - Debrecen, 1813. aug. 2.)

Miután elvégezte Debrecenben a teológiát, **1784**-ben Hajdúböszörményben tanító lett. Félévi kecskeméti kiegészítő tanárkodás után **1787**-ben a göttingeni egyetemen természettudományi tanulmányokat is folytatott. **1789**-ben Hajdúnánáson, **1793**-ban Hajdúböszörményben, **1803**-ban pedig Debrecenben lett lelkész, **1809**-ben esperes, majd egyházkerületi főjegyző. Sógorával, **Fazekas Mihálllyal** megírta a **Magyar Fűvész Könyvet**. **Linné** rendszerét magyar nyelven közismertté tette és megteremtette a leíró növénytan és az alaktan magyar szaknyelvét. Orvosi Fűveszkönyv c. munkájában a magyar orvosi nyelv fejlesztésére törekedett. A nyelvújítás lázában adott magyar növénynevei nem szerencsések

- **190 éve, 1823 augusztus 1-én** hunyt el **Lazare Nicolas Marguerite Carnot francia** tábornok, hadmérnök, matematikus, fizikus, politikus (* **1753**). A „Carnot-körfolyamat” névadója.
- **91 éve, 1922** –ben hunyt el **Alexander Graham Bell, skót** születésű **amerikai** tanár, a **telefon** feltalálója (* **1847**)

AG. Bell

- **77 éve, 1936** –ban hunyt el Louis Blériot francia mérnök, gépkonstruktor, a repülés úttörője (* 1872)

Louis Blériot

- **37 éve, 1976** – ban hunyt el Muttnyánszky Ádám gépészmérnök, a Budapesti Műszaki Egyetem tanára, a BME-díszdoktora, Kossuth-díjas (* 1889)

Muttnyánszky Ádám mellszobra
a Budapesti Műszaki Egyetemen.

(Megemlékezésünket lásd a GTE Gépipari Titkári Tájékoztató 2013/08. augusztusi számának 16. sz. oldalán!
Letölthető a GTE honlapjáról: www.gteportal.eu)

- **2013. aug. 2. Berezky Endre halálának 40. évfordulója.** Vegyész-mérnök, egyetemi tanár. (Budapest, 1896. nov. 8. - Budapest, 1973. aug. 2.) Oklevelet a budapesti műegyetem vegyész-mérnöki karán szerzett (1922). 1945-ig Csehszlovákiában különböző cementgyárakban dolgozott, 1934-től a Szlovák Portland-cementgyárak Rt. műszaki igazgatója volt. 1945-től a selypi cementgyár főmérnöke, 1948-tól a Mész- és Cementipari Központ termelési osztályának vezetője, vezérigazgató-helyettese. 1951-től 1965-ig, nyugdíjba vonulásáig a Veszprémi Vegyipari Egyetem új szilikatkémiai tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Tudományos-technikai eredményei: az automatikus aknakemencékben folyó égési folyamatok vizsgálata, a klinker visszavezetéses égetési módszer bevezetése, klinkerásványtani megállapítások, kohóalak-felhasználás.

Berezky Endre

- **2013. aug 2. Liszky Gusztáv születésének 170. évfordulója.** Liszky Gusztáv bányamérnök, szakíró. (Derencsény, 1843. aug. 2. - Selmezbánya, 1889. jún. 3.) 1866-ban a Selmezi Akadémián szerzett oklevelet bányászat-kohászat szakon. Fél évtizedig a bánsági vas-művekben teljesített szolgálatot. 1871-ben visszatért Selmezbányára, ahol haláláig tevékenykedett. Először a bányai igazgatóságnál volt fogalmazó, majd 1873-ban a selmezi bányaiskola szervezésével, illetve igazgatásával bízták meg. 1872 és 1880 között meghívott segédtanárként az akadémián is előadta az irányt, valamint a hivatalszervezés és szabványt. A magyar szaknyelv területén kifejtett tevékenysége jelentős. Tanulmányai főként a Bányászati és Kohászati Lapokban és a Földtani Közlönyben jelentek meg. Tagja volt a Selmezi Orovosok és Természetvizsgálók Társaságának, valamint a Magyarhoni Földtani Társulat selmezbányai részlegének.

Liszky Gusztáv

- **augusztus 3.: Események, Évfordulók:**
 - a függetlenség napja Niger-ben (1960)
 - Egyenlítői-Guinea: Hadsereg napja
 - Venezuela zászlajának napja
- **521 éve, 1492** – Kolumbusz Kristóf elindul Huelvából, hogy nyugat felől jusson el Indiába. Október 12-én kiköt a Bahama-szigeteken, "felfedezi Amerikát".
- **2013. aug. 3. Gedeon Tihamér születésének 115. évfordulója.** Gedeon Tihamér vegyész-mérnök, bauxitkémikus volt (Rimaszombat, 1898. aug. 3. - Budapest, 1967. dec. 24.)

A József Nádor Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett 1925-ben oklevelet. A nevét és tevékenységét a hazai timföld-alumínium gyártás fejlesztésével együtt kell említeni. Elsőként állított elő fémmagnéziumot hazai dolomitból. Fontos szerepe volt a magyar bauxitkataszter

munkálatainak megkezdésében, a hazai műkorundgyártás megindításában. Erdemei vannak a dunántúli (bakonyi) bauxit-kutatásban.

Gedeon Tihamér

- **2013. aug. 3. Gerster Béla halálának 90. évfordulója.** Gerster Béla mérnök volt. (Kassa, 1850. okt. 20. - Budapest, 1923. aug. 3.) Tanulmányait a bécsi műegyetemen végezte. 1874-től bécsi városi mérnök, 1876-ban - Türr István munkatársaként - a Panama-csatorna tanulmányozására, ill. nyomvonalának kitűzésére kiküldött expedíció tagja. Utóbb a Korinthoszi Csatornaépítő Vállalat igazgató-főmérnöke, a csatorna tervezője, és a kivitelezési munkálatok vezetője volt. Ő végezte az Athén-Lariszsa-Tempevolgyi vasút kitűzését is (1881-1886). Közben Magyarországon a Ferenc-csatorna Társulat főmérnökeként (1877) vezette a szapárújvidéki csatorna (Ferenc József-csatorna) építését s részt vett Türr István vízgazdálkodási tervének kidolgozásában. 1886-ban Magyarországra végleg visszatérve főleg vasútépítéssel foglalkozott. 1919-ben a Duna-Tisza-csatorna Építési Igazgatóságát vezette.

Gerster Béla

- **222 éve, 1791. aug.3.-án született– Maderspach Károly** magyar kohómérnök († 1849)

Maderspach Károly

Katiburgi **Maderspach Károly** ([Oravica](#), 1791. [augusztus 3.](#) – [Ruszkabánya](#), 1849. [augusztus 23.](#)) kohómérnök, a róla elnevezett, íven függő vonórudas vashíd feltalálója. [Maderspach Ferenc](#) honvéd alezredes bátyja.

Az eredetileg *Modersbacher* nevet viselő család 1720-ban vándorolt be [Tirolból](#). Károly tanulmányait a [Selmechányai](#) Bányászati és Erdészeti Akadémián végezte. [Oravicán](#) vegyészként kezdett dolgozni, majd a Hoffmann Testvérek és Maderspach Károly Bánya- és Vasmű Társulat társtulajdonosa lett. Jelentős szerepe volt a mintegy négyezer munkást foglalkoztató társaság felvirágoztatásában. Nemzetközi viszonylatban is jelentős találmánya, a Maderspach-féle, íven függő vonórudas vashíd fontos állomása a hídépítés történetének. Az [1830-as években](#) három hidat építettek az ő tervei alapján, [Lugoson](#) a Csuka-patak felett, [Herkulesfürdön](#) a [Cserna](#) folyó felett és [Karánsebesen](#) a [Temes](#) felett. 1839-ben pályázatot nyújtott be az állandó Pest–Buda hídra is.

Maderspach Károly mindig igaz magyarnak érezte magát, így az [1848](#)-as szabadságharc idején gondolkodás nélkül tűzte ki a nemzetiszínű lobogót a vasgyárak tetejére. Selkes híve volt a magyar ügynek. Erről tanúskodik Széchenyi Naplója is, amiben arról számol be a gróf, hogy *milyen lángelkűen nyilatkozott Károly, amikor a magyar nyelv használatáról beszélt. "Igen, a magyar nyelv használata, az tesz magyarrá..."* A szabadságharc idején a [ruszkabányai](#) (ma Ruska Montana – [Románia](#)) vasgyárak fontos szerepet játszott a magyar honvédség támogatásában. Fegyverekkel és ágyúgolyókkal látták el a hadsereget. Bem tábornok seregének 20 000 lándzsát és egyéb más fegyvert is szállítottak

- **221 éve, 1792 aug.3.-án** hunyt el – sir [Richard Arkwright](#) angol vállalkozó, a mai szárnyas orsóval működő [előfonógép](#) elődjének feltalálója és a kártológép tökéletesítője (* [1732](#))
- **196 éve, 1817 aug.3.-án** született – [Jubál Károly](#), az [1848–49-es szabadságharcot](#) követő függetlenségi szervezkedések egyik vezetője és vértanúja († [1853](#)) *Jubal (Juhbal) Károlyt* (1817-1853) az Ipartanoda rajztanárát forradalom alatti és utáni tevékenységéért kivégezték.

(Jubál Károly vértanú tanáruráról a Gépipar Titkári Tájékoztató 2013. 04. áprilisi számának 26. oldalán emlékeztünk meg! Letölthető a GTE honlapjáról: www.gteportal.eu).

- **9 éve, 2004. aug.3.-án** A [Cape Canaveral](#) űrközpontból újtára indul a [MESSENGER](#) nevű amerikai [űrszonda](#), amelynek feladata a [Merkúr](#) holdjaként méréseket végezni a bolygóról.
- **augusztus 4.: Események, Évfordulók:**
 - [Guyana](#): a szabadság napja
 - [Burkina Faso](#): a Forradalom napja
 - [Cook-szigetek](#): az alkotmány napja
- **6 éve, 2007. aug. 4.-én** – Elindul az amerikai [Phoenix űrszonda](#) a [mars](#) élet kutatása céljából.

• **2013. aug.4.**

Marić (Marity), Mileva halálának 65. évfordulója, Szerb matematikus, fizikus (Titel (ma Szerbia), 1875.

dec. 19. - Zürich, Svájc, 1948. aug. 4.)

Jómódú magyarországi szerb családban született. Középiskoláit Újvidéken és Szávaszentdemeteren végezte, majd Svájcban is letette az érettségi vizsgát. A zürichi Műszaki Egyetemre iratkozott be, matematika-fizika szakra, itt évfolyamtársa volt későbbi férje, [Albert Einstein](#). 1897/98-ban egy félévet a heidelbergi egyetemen hallgatott, majd visszatért Zürichbe. 1901-ben leánya született Einsteintól, aki feltehetőleg kisgyermekként meghalt. 1903-ban kötöttek házasságot, két fiuk született. Több kutató feltételezi, hogy az ő segítségével és matematikusi közreműködésével születtek Einstein egyes cikkei. 1914-ben házasságuk megromlott. 1919-ben hivatalosan is elváltak. Einstein a váláskor előre neki ígérte a várható Nobel-díjjal járó, akkor még meg sem kapott pénzösszeget.

Marić (Marity), Mileva

• **2013. aug.4.**

Frommer Rudolf születésének 145. évfordulója

(Pest, 1868. aug. 4. - Budapest, 1936. szept. 1.)

Gépészmérnök

Érettségi után banktisztviselő, 1895-ben ő készítette az első német-magyar tőzsdei szótárt. 1896-ban a Magyar Fegyver- és Gépgyár kötelékébe lépett, amelynek utóbb vezérigazgatója lett. Nevéhez fűződik a hazai fegyvergyártás kifejlesztése. Legismertebb szabadalma a róla elnevezett **Frommer-pisztoly**, ezzel, valamint tekercsrugós vadászpuskáival külföldön is sikert aratott. Bár műegyetemet nem végzett, műszaki munkásságának elismeréséül a Mérnöki Kamara mérnöki címjogosultságot engedélyezett számára.

Frommer Rudolf

- **112 éve, 1901. aug. 4.-én** született – [Louis Armstrong](#) amerikai dzsesszenész († 1971)

- **101 éve 1912. aug. 4.-én** született – [Raoul Wallenberg](#) svéd diplomata, magyarországi nagykövet († 1945–47 között).

- **52 éve, 1961. aug. 4.-én** született – [Barack Obama](#) politikus, jogtudós, az **USA 44. elnöke**

- **52 éve, 1961. aug. 4.-én** hunyt el – [Tildy Zoltán](#) református lelkész, politikus, magyar miniszterelnök, majd köztársasági elnök (* 1889)

- **8 éve, 2005. aug. 4.-én** hunyt el – [Szabó Iván](#) magyar mérnök-közgazdász, politikus (* 1934)

• **augusztus 5.: Események, Évfordulók:**

- [Burkina Faso](#): a függetlenség napja (1960.)
- [Horvátország](#) nemzeti ünnepe

- **211 éve, 1802. aug. 5.-én** született – [Niels Henrik Abel](#) norvég matematikus, a "matematikai Nobel-díj" névadója († 1829)

- **141 éve, 1872. aug. 5.-én** hunyt el – [Charles Eugene Delaunay](#) francia matematikus, géométer, a **háromtest-probléma** kutatója, jelentős eredményeket ért el a **funkcionálanalízis** és a **diszkrét geometria** területén (* 1804)

- **118 éve, 1895. aug. 5.-én** hunyt el – [Friedrich Engels](#), német filozófus (* 1820)

- **83 éve, 1930. aug. 5.-én** született – [Neil Armstrong](#) amerikai űrhajós, az első ember a Holdon († 2012)

- **1 éve 2012. aug. 5.-én** hunyt el – [Zwack Péter](#) magyar gyáriparos, üzletember, politikus (* 1927)

• **augusztus 6.: Események, Évfordulók:**

- Jézus Krisztus színeváltozása
- Nukleáris fegyverek betiltásáért folyó harc világnapja (1978 óta).
- [Bolívia](#): a függetlenség kikiáltása (1825 óta).
- [Jamaica](#): a függetlenség napja

• **2013. aug. 6.**

Heller Ágost születésének 170. évfordulója

Matematika- és fizikatanár, fizikatörténész

Heller Ágost

(Pest, 1843. aug. 6. - Budapest, 1902. szept. 4.)

A budai József Ipartanodában a vasúti mérnöki tanfolyam után, 1866-ban mérnöki oklevelet szerzett. 1867-ben tanársegéd volt a műegyetemen. 1868-ban matematika-fizika szakos tanári oklevelet nyert. 1869-ben ösztöndíjjal Heidelbergbe ment s ott tanulmányai mellett [Kirchhoff](#) laboratóriumában dolgozott. 1870-től a budai főreáliskola tanára 28 évig. 1872-ben egyetemi magántanári képesítést szerzett. 1875-től két évtizeden át a Természettudományi Társulat könyvtárosa, 1894-től az MTA főkönyvtárosa. Az

1870-es évektől nagyon alapos tudomány-történeti kutatásokat végzett, a fizika történetéről írt munkáját 1881-ben Bugát-pályadíjjal jutalmazták, maga a mű először német nyelven jelent meg, ma is alapvető forrás. Értékes adatokat nyújtott a [Gauss-életrajhoz](#). Élete utolsó éveiben megbízást kapott a magyar fizika történetének megírására, erre a célra [Eötvös Loránd](#) 1903. január 3-ig szabadságot engedélyezett számára, a munkát halála miatt nem tudta befejezni. [Heller Farkas](#) édesapja volt.

- **120 éve, 1893. aug.6.-án**– [I. György görög király](#) és Olga királyné **felavatta** a korinthuszi földszoros átmenetét, **Gerster Béla által tervezett** csatornát, a **Korinthuszi-csatornát**.
- **106 éve, 1907. aug. 6.-án** született– [Heller László](#), **Kossuth-díjas gépészmérnök**, egyetemi tanár, az MTA tagja († 1980)
- **68 éve, 1945. aug. 6.-án**– Az **amerikaiak atombombát** dobta **Hirosimára**.
- **52 éve, 1961. aug. 6.-án**– A második szovjet emberes **űrrepülés** a „**Vosztok-2**” **űrhajóval**, **German Tvitovval** a fedélzetén.
- **35 éve, 1978. aug. 6.-án** hunyt el– **VI. Pál pápa**, eredeti nevén: *Giovanni Battista Montini* (* 1897)

• **augusztus 7.: Események, Évfordulók:**

- [Elefántcsontpart](#) nemzeti ünnepe: a [függetlenség napja, 1960](#)

- **2013. aug. 7. Vásárhelyi Boldizsár halálának 50. évfordulója**
Mérnök, műegyetemi tanár
(Csombord, 1899. aug. 5. - Budapest, 1963. aug. 7.)
A korszerű útépités hazai úttörője. 1922-ben szerzett mérnöki oklevelet. A műegyetem vasútépítési és közlekedési tanszékén volt tanársegéd (1923-1934), majd a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztériumban teljesített szolgálatot. Közben 1928-ban közgazdasági mérnöki és közgazdasági doktori oklevelet, majd 1942-ben műszaki doktori oklevelet szerzett. 1946-tól haláláig a Műszaki Egyetem út- és vasútépítési és közlekedésügyi tanszékének tanára. Szakirodalmi tevékenysége igen jelentős. Főszerkesztője volt a Magyar Közlekedés, a Mély- és Vízépités c. folyóiratoknak.

Vásárhelyi Boldizsár

- **2013. aug.7. Rónai Gyula gépészmérnök halálának 70. évfordulója** (Zagyvaróna - Inászó, 1878. máj. 8. - Budapest, 1943. aug. 7.)
1900-ban mérnöki oklevelet szerzett, és a MÁV járműszerkesztési osztályának munkatársa lett. A

nemzetközi szabványokra vonatkozó javaslatokat nemzetközi viszonylatban is feltűnést keltő tanulmányokkal készítette elő, melyekkel több ízben nyert jelentős hazai és külföldi pályadíjakat. Munkásságának legjelentősebb eredményei a három- és négytengelyű forgóvázás vasúti járművek tervezéséhez fűződnek. Több mint húsz nagy jelentőségű vasúttechnikai találmánya van. A **Rónai-féle forgóvázat** az 1941-től forgalomba állított könnyű gyorsvonati négytengelyű személykocsikon alkalmazták. Különösen a sín és kerék kölcsönös viszonyáról szóló tanulmánya elismeréseképpen a Boroszlói Műszaki Egyetem 1935-ben műszaki doktorrá avatta.

- **2013. aug.7. Gonda Béla halálának 80. évfordulója**
Mérnök, műegyetemi magántanár, vízügyi szakíró, technikatörténész
(Szöllőske, 1851. dec. 28. - Budapest, 1933. aug. 7.)

Mérnöki oklevelet 1873-ban szerzett a budapesti műegyetemen. A Felső Torontáli Ármentesítő Társulatnál kezdte munkásságát, majd a Magyaróvári Gazdasági Akadémián (1878), a budapesti műegyetemen (1878), a felső ipariskolában (1880), később a Budapesti Külkereskedelmi Akadémián tanított. 1893-tól a hajózási, Vaskapuszabályozási és kikötőépítési osztály vezetője volt. A Vaskapu-szabályozás terén szerzett érdemeiért számos hazai és külföldi kitüntetésben részesült. 1897-ben megindította a Magyar Hajózás c. szaklapot. Több tudományos expedíciót szervezett az Adrián; a magyar tengerkutatás megteremtője.

Gonda Béla

- **179 éve, 1834. aug. 7.-én** hunyt el– **Joseph Marie Jacquard**, a róla elnevezett szövőgép feltalálója (*1752)
- **102 éve, 1911. aug. 7.-én** született–**Bibó István** magyar jogász, politikus († 1979)
- **68 éve, 1945. aug. 7.-én**– **II. világháború**: Útban hazafelé a **Potsdami konferenciáról**, **Harry Truman** **amerikai elnök** az **Atlanti-óceán** közepén, az **USS Augusta (CA-31)** **nehézcirkáló** fedélzetéről bejelenti **Hiroshima atombombával** történt bombázását.
- **66 éve, 1947. aug. 7.-én** – A „**Kon-Tiki**” tutajon közel 8000 km-t megtevő 101 napos utazás után **Thor Heverdahl** társaival megérkezik a **polinéziai Raroi**a korallszigetre, mellyel így bizonyítást nyert, hogy az ókorban mai szemmel primitívnek tekintett eszközökkel is lehetséges volt átkelni a **Csendes-óceánon**.
- **47 éve, 1966. aug. 7.-én** született–**Jimmy „Jimbo” Wales** **amerikai Internetes** vállalkozó, a **Wikipédia** alapítója
- **37 éve, 1976. aug. 7.-én**–**Viking-program**: A **Viking-2** **Mars** körüli pályára áll.

• **augusztus 8.: Események, Évfordulók:**

- [Anguilla](#): az alkotmány napja
- [Svédország](#): a királyné névnapja
- [Bhután](#): a függetlenség napja
- [Irak](#): a béke napja (az iraki–iráni háború befejezése)
- [Tajvan](#): apák napja

- **2013. aug. 8. Vitéz János születésének 605. évfordulója** (Zredna, (ma Horvátország), 1408. aug. 8. - Esztergom, 1472. aug. 9.)

Természettudományok és történetírás pártfogója, esztergomi érsek. Különös érdeklődést tanúsított a csillagászat, és főként az asztrológia iránt, táblázatokat és műszereket szerzett be. Peuerbach fogyatkozás-számító táblázatának egyik kéziratos példányában a számolás kiindulásának Vitéz akkori székhelyét, Nagyváradot vette alapul, innen a munka nemzetközileg elterjedt elnevezése: Tabulae Waradiensis. Baráti kapcsolat fűzte [Georg Peuerbach-hoz](#) és [Johannes Regiomontanushoz](#). Utóbbi az ő hívására jött hazánkba.

- **223 éve, 1790. aug. 8.-án** született– [Kölcsy Ferenc](#) magyar író, költő, a [magyar Himnusz](#) szerzője († 1838)
- **113 éve, 1900. aug. 8.-án** hunyt el– [Emil Škoda](#), cseh gépészmérnök, a [Škoda Művek](#) jármű- és fegyvergyár alapítója (* 1839)
- **105 éve, 1908. aug. 8.-** – [Wilbur Wright](#) bemutató repülése a franciaországi [Le Mansban](#). Ez volt a Wright fivérek első nyilvános szereplése.
- **92 éve, 1921. aug. 8.-án** hunyt el – [Haggenmacher Károly](#), malomgépész, feltaláló (* 1835)
- **64 éve, 1949. aug. 8.-án** született– [Magyari Béla](#) űrhajós
- **56 éve, 1957. aug. 8.-án** hunyt el – [Böszörményi Jenő](#) magyar gépészmérnök, a hazai dízelmotor- és autógyártás egyik úttörője (* 1872)
- **24 éve, 1989. aug. 8.-** A [Columbia űrrepülőgép](#) felszáll, hogy végrehajtsa öt napos titkos katonai küldetését (STS–28).
- **24 éve, 1989. aug. 8.-** Útjára indul az [ESA asztrometriai műholdja](#), a [Hipparcos](#).
- **22 éve, 1991 aug. 8.-** – Összedől a Varsói rádió antenna, a világ legkarcsúbb építménye.
- **13 éve, 2000 aug. 8.-** – **136 év után** felszínre hozzák az [amerikai –polgárháború](#) első [tengeraltjáróját](#), a [konföderációs H.L. Hunley-t](#).
- **12 éve, 2001 aug. 8.-** Útjára indul az [amerikai Genesis űrszonda](#).
- **6 éve, 2007 aug. 8.-** Átadják a [Köröshegyi viaduktot](#).

• **augusztus 9.: Események, Évfordulók:**

- A Világ Óslakosainak Nemzetközi Napja
- Az állatkertek napja
- [Szent Ceferinó](#) a romák védőszentje ünnepe a katolikus egyházban
- [Szingapúr](#): a függetlenség napja
- [Sierra Leone](#): a függetlenség napja
- [Dél-afrikai Köztársaság](#): nők napja

- **541 éve, 1472. aug. 9.-én** hunyt el– [Vitéz János bíboros](#), esztergomi érsek (* 1408)

- **840 évvel ezelőtt, 1173** – Megkezdik a [pisai harangtorony](#) építését. A torony lassú megdőlése már az építés során elkezdődik. Mai ferde helyzete évszázadok alatt fokozatosan alakul ki.

- **210 éve, 1803 aug. 9.-** – [Robert Fulton](#) gőzhajójának első útja a [párizsi Szajná](#)n.

- **147 évvel ezelőtt, 1866 aug. 9.-én** – [Budapesten](#) megnyílik a [Fővárosi Állat- és Növénykert](#)

- **68 éve, 1945 aug. 9.-** – Az [Egyesült Államok](#) hadserege [atombombát](#) dob [Nagaszakira](#)

- **57 éve, 1957 aug. 9.-én** – Vízre bocsátják a szovjet haditengerészet első atomhajtóműves tengeraltjáróját.

- **13 éve, 2000. aug. 9.-én** hunyt el– [Harsányi János](#) (John C. Harsanyi) magyar származású [Nobel-díjas amerikai közgazdász](#) (* 1920)

• **augusztus 10.: Események, Évfordulók:**

- Szent Lőrinc napja
- A tűzoltóság napja
- [Ecuador](#): a függetlenség kikiáltása

- **27 éve, 1986. aug. 10.-** Az első világbajnoki [Forma-1-es](#) futam a [Hungaroringen](#).

- **23 éve, 1990 aug. 10.-** [Vénusz](#) körüli pályára áll és megkezdí a radaros térképezést az amerikai [Magellan űrszonda](#).

- **Grossmann Gusztáv József születésének 135. évfordulója 2013. aug. 10.**

(Budapest, 1878. aug. 10. - Budapest, 1957. jan. 17.)
Gépészmérnök, röntgenfizikus

A budapesti műegyetemen tanult, oklevelét 1900-ban a zürichi műegyetemen nyerte. 1911-ben a berlini Siemens-Halske cég kötelékébe lépett. 1915-18 között a cég bécsi vállalatának, 1924-ben a berlini gyár orvostechnikai részlegének vezetője. 1925-31 között a Siemens Reininger-Veifa cég igazgatója volt. Erre az időre esik a ventilcsöves röntgenkészülékek kifejlesztése, a röntgentechnika egyik jelentős úttörője. 1932-től csak tudományos munkával foglalkozott, ennek eredménye a tomográfiának nevezett rétegfellevő röntgeneljárás elvi és gyakorlati megoldása, mely azóta az egész világon elterjedt.

Grossmann Gusztáv József

- **117 éve, 1896. aug. 10.-én** hunyt el– **Otto Lilienthal** német repülőgép-mérnök, feltaláló, a repülés egyik úttörője (* 1848)
- **augusztus 11.: Események, Évfordulók:**
 - **Csád:** a függetlenség napja
- **136 éve, 1877. aug. 11** – **Asaph Hall** felfedezi a **Mars** két holdját, melyeket **Phobosnak** és **Deimosnak** nevez el.
- **51 éve, 1962. aug. 11-én** - Föld körüli pályára bocsátották a szovjet **Vosztok-3** űrhajót, mely **páros űrrepülést** hajtott végre a másnap föld körüli pályára bocsátott **Vosztok-4**-el.
- **2013. aug. 11.**
Korbuly Károly születésének 140. évfordulója
(Kolozsvár, 1873. aug. 11. - Budapest, 1944. júl. 24.)
Gépészmérnök
Oklevelét a budapesti műegyetemen szerezte. A Ganz és Társa kötelékébe lépett, ahol rövidesen a villamosági gyár üzemfőnöke lett; itt ez időben készültek **Kandó Kálmán** É-olaszországi vasút-villamosításának mozdonyai és motorkocsijai. Kandó a kiváló műhelymunkát méltányolva meghívta a Vado Ligueri mozdonygyár műhelyfőnöki posztjára, ahol 1907-1915-ig működött. 1916-ban sikerült visszatérnie Budapestre és a Weiss Manfréd gyárban műszaki igazgató lett. Az 1. világháború után a gyár termelését átállította jármű-, mezőgazdasági gép-, zománcdény-, ill. varrógép-gyártásra stb. A 30-as évekből való jelentős csőgyártási eljárása: a tolópadon nem gyűrűkkel, hanem görgős rendszerrel történt a cső nyújtása. Az előnyös eljárás szabadalmát több országba exportáltak.
- **153 éve, 1860. aug. 11.-én** született– **Bláthy Ottó Titusz** elektromérnök, feltaláló († 1939)

• **augusztus 12.: Események, Évfordulók:**

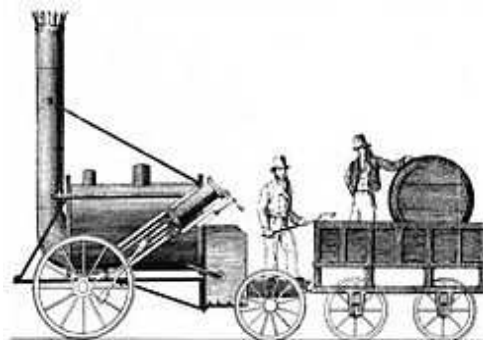
- A fiatalok világnapja
- **Zimbabwe:** a honvédő erők napja
- **Thaiföld:** a királyné születésnapja

George Stephenson

- **165 éve, 1848. aug. 12.-én** hunyt el– **George Stephenson**, angol gépészmérnök, géptervező, a **gőzmozdony** feltalálója (* 1781) (Wylam, Anglia, 1781. jún. 9. - Derbyshire, 1848. aug. 12.)
Szénbányász fia volt, ő maga is bányában dolgozott, esti iskolában tanult meg írni-olvasni. 1815-ben biztonsági bányászlámpát készített, majd a bányákban használatos mozdonyok tökéletesítésén dolgozott. Neki sikerült először olyan gőzmozdonyt építenie, amely tartós üzembiztonsággal működött. Az 1814-ben készült "Blücher" nevű mozdony 4 kilométeres

sebességgel 30 tonna súlyt tudott elvontatni. 1823-ban Newcastle-ban megalapította az első mozdonygyárat. Az általa épített és 1825-ben Stockton és Darlington között megnyílt vonal volt az első, rendszeres személyforgalmat lebonyolító gőzüzemű vasút. "Rocket" (Rakéta) elnevezésű gőzmozdonya 1829-ben már 21 kilométeres átlagsebességgel, 34,4 kilométeres csúcsebességgel megnyerte a különböző konstruktőrök által készített gőzmozdonyok versenyét. Egy évvel később megnyitották a Liverpool-Manchester vasútvonalat, ezen a Stephenson által készített mozdonyok közlekedtek. A továbbiakban a gyorsan kiépülő vasútvonalak és hidak tervezésénél működött, ebben fia, Robert Stephenson (1803-1859) is közreműködött.

Stephenson Rocket (Rakéta) nevű gőzmozdonya, 1829

Egy kortárs rajza a „Rocketról”

Forrás: Wikipedia: „A vasút története” szócikk;
A Vasút története, ISBN 963-9090-46-8

- **201. éve, 1812. aug. 12.** – **Middleton**-ban üzembe helyezték a világ első **fogaskerekű vasútját**.
- **105 éve, 1908. aug. 12.** – Elkészül az első **Ford T-modell**.
- **60. éve, 1953. aug. 12.** – A **Szovjetunió** felrobbantja az első **hidrogénbombáját Szibériában**.
- **53. éve, 1960. aug. 12.** – Az USA-ban felbocsátják az első passzív távközlési **műholdat**, az **Echo-1**-et.
- **36. éve, 1977. aug. 12.** – Az **Enterprise űrrepülőgép** első próbarepülése.
- **13. éve, 2000. aug. 12.** – A **Kurszk orosz atom-tengeralfajró** teljes legénységével elsüllyed a **Barents-tengeren**.
- **augusztus 13.: Események, Évfordulók:**
 - **A balkezesek világnapja**
Egy balkezeseket tömörítő amerikai szervezet kezdeményezésére 1992 óta minden év augusztus 13-án ünnepeljük a Föld népességének csaknem 15 százalékát kitevő balkezeseket.
 - **Közép-afrikai Köztársaság:** a függetlenség napja
- **194. éve, 1819. aug. 13.-án** született– Sir **George Gabriel Stokes** ír matematikus, fizikus, a **Navier–Stokes-egyenletek** egyik névadója († 1903)
- **augusztus 14.: Események, Évfordulók:**
 - **Pakisztán:** a függetlenség napja
- **202. éve, 1811. aug. 14.-én** született– **Adam Clark** brit, skót mérnök († 1866) a „Széchenyi Lánchíd” építője.

• **2013. aug. 14.**

Joliot-Curie, Frédéric halálának 55. évfordulója
(Párizs, Franciaország, 1900. márc. 19. - Párizs, 1958. aug. 14.)

Francia magkémikus, Nobel-díjas
[Paul Langevin](#) ajánlására lett 25 éves korában [Mme Curie](#) asszisztense a párizsi Rádium Intézetben. Éppen ebben az évben doktorált [Irene Curie](#), aki édesanyja mellett: a polónium alfa sugárzását kutatta. A két fiatal a következő évben házasságot kötött, közösen kutattak tovább. Ekkor vette fel Frédéric Joliot a Curie nevet is. 1930-ban a polónium elektrokémiai vizsgálatából doktorált. Feleségével közös kutatásaik legfontosabb eredménye a mesterséges radioaktív izotópok felfedezése, előállításuk, ezek alkalmazhatóságának és kémiai tulajdonságaiknak vizsgálata volt, melyért 1935-ben - Mme Curie halála után egy évvel - kémiai Nobel-díjat kaptak. Elhagyva a Rádium Intézetet, önálló magkémiai laboratóriumot alapított, ahol már 1939-től kezdve a szabályozható nukleáris láncreakció létrehozásának lehetőségét kutatta munkatársaival. A második világháború során részt vett a francia ellenállási mozgalomban, 1942 óta a francia kommunista párt tagja volt. 1948-ban az ő irányításával készült el Franciaország első atomreaktora, melyben nehézvízzel lassították az U235-ből kilépő gyors neutronokat. Politikailag egyre jobban elkötelezte magát a Szovjetunió mellett: 1951-ben Sztálin-díjat kapott és a Béke Világtanács elnökévé választották, miközben akarva-akaratlanul is kiszorult a francia tudományos életből.

Frédéric Joliot-Curie

• **2013. aug. 14.**

Tettamanti Jenő születésének 130. évfordulója
(Budapest, 1883. aug. 14. - Dorog, 1959. aug. 21.)
Gépészmérnök

Oklevelét a budapesti műegyetemen nyerte 1905-ben. 1907-től 1913-ig a Ganz Vagonyár szolgálatában állt. 1906-ban bekapcsolódott a munkásképzésbe. 1913-tól a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia II. sz. bányagéptani tanszékének, majd a soproni főiskola tanára. 1924-1926-ban rektor, 1930-1952-ig a főiskola központ könyvtárának igazgatója volt. Szakértőként részt vett több nagy jelentőségű létesítmény megszervezésében, korszerűsítésében és felülvizsgálatában. Tudományos kutatómunkája elsősorban a bányaszállítógépek, a bányavízmentesítő telepek és a bányák energiagazdálkodási területére terjedt ki.

Tettamanti Jenő

• **augusztus 15.: Események, Évfordulók:**

- [Nagyboldogasszony](#) napja
- Repülők napja
- [Dél-Korea](#): a felszabadulás és a köztársaság meg alapításának napja
- [Észak-Korea](#): a felszabadulás napja
- [India](#): a függetlenség napja
- [Kongói Köztársaság](#): a függetlenség napja
- [Liechtenstein](#): a herceg születésnapja

• **99 éve, 1914. aug. 15.-én** – Megnyitják a [Csendes-óceánt](#) és az [Atlanti-óceánt](#) összekötő [Panama-csatornát](#).

• **60 éve, 1953. aug. 15.-én** hunyt el – [Ludwig Prandtl](#) [német fizikus](#), egyetemi tanár, az [aerodinamika](#) (áramlástan) jelentős kutatója (* [1875](#)).
(Freising, Németország, 1875. febr. 4. - Göttingen, 1953. aug. 15.)

Tanulmányait 1900-ban fejezte be a Münchener Egyetemen, és 1901-ben már a mechanika professzora lett a Hannoveri Egyetemen. A Göttingeni Egyetemen, ahol 1904-től 1953-ig működött az alkalmazott mechanika professzoraként, világhírű aerodinamikai és hidrodinamikai iskolát teremtett. A hasonló témán dolgozó Frederick W. Lanchester brit fizikustól függetlenül dolgozta ki a véges fesztávú repülőgépszárnyak feletti légáramlás elméletét. Ezek az eredmények utóbb Lanchester-Prandtl-szárnyelmélet néven váltak ismertté. A Prandtl-Glauert-szabály a hangsebességnél lassúbb légáramlásnál leírja a nagysebességű levegő összenyomhatósági jelenségeit. Fontos eredményeket ért el a szuperszonikus áramlás és a turbulencia elméletében, továbbá megújította a szélcsatornák és más aerodinamikai eszközök tervezését is. A nem körkeresztmetszetű szerkezetekben fellépő torziós erők elemzésére kidolgozta a szappanhártya-modellt.

Ludwig Prandtl

- **1998. aug.15.-én** hunyt el– [Polinszky Károly](#) vegyészmérnök, az MTA tagja, 1974–1980-ban Magyarország oktatásügyi minisztere (* [1922](#)) 2013. aug. 15. **Polinszky Károly halálának 15. évfordulója.** (Budapest, 1922. márc. 19. - Budapest, 1998. aug. 15.)
Vegyészmérnök, egyetemi tanár
1944-ben vegyészmérnöki, 1948-ban műszaki doktori oklevelet szerzett a budapesti műszaki és gazdaságtudományi egyetemen. 1948-1949-ig a Magyar Ásványolaj-és Földgázkísérleti Intézet osztályvezetője, 1949-1950-ig az általa megszervezett Nehézvegyipari Kutatóintézet igazgatója volt. 1953-1963-ig veszprémi egyetem szerves kémiai tanszékének vezetője, közben az egyetem dékánja és rektora is volt. 1963 és 1974 között művelődésügyi miniszterhelyettes, 1966-1974-ben az MTA Műszaki Kémiai Kutatóintézet igazgatója, 1974-ben művelődésügyi és 1974 és 1980 között oktatási miniszter volt. 1980-91-ben a BME kémia tanszékén tanszékvezető egyetemi tanár, 1981-1987-ig az egyetem rektora. 1964-től az MTA tagja. Részt vett a vegyészmérnök képzés reformjának munkálataiban, s nagy szerepe volt abban, hogy a mérnöki tárgyak súlya megnőtt a tantervekben. Az ő javaslatára került [Simonvi Károly](#) professzor az egységes fizika-felvételi feladatokat összeállító bizottság élére.

Polinszky Károly

- **augusztus 16.: Események, Évfordulók:**
 - Hontalan Állatok Világnapja
 - [Dominikai Köztársaság](#) nemzeti ünnepe
 - [Gabon](#): a függetlenség napja
- **53 éve, 1960–Joseph Kittinger** amerikai pilóta sikeres [sztratoszféraugrása](#): ballonnal 31.330 méter magasságig emelkedett, innen kiugorva [szabadesésben](#) zuhant 5500 m-ig, innen ejtőernyőt nyitva ért földet. Ezt a rekordot döntötte meg 2013-ban Baumgartner
- **114 éve, 1899. aug. 16.-án** hunyt el– [Robert Wilhelm Bunsen](#) német kémikus (* [1811](#)) A „Bunsen-lámpa” feltalálója.
- **2013. aug. 16.**
Balázs Nándor László halálának 10. évfordulója
(Budapest, 1926. júl. 7. - Setauket, New York, USA, 2003. aug. 16.)
Magyar születésű amerikai fizikus
Iskoláit Budapesten végezte, az elemi iskolában osztálytársa volt [Kemény János](#). A Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett diplomát matematika-fizika szakon 1948-ban. 1949-ben elhagyta az országot. Ph. D. fokozatot az amsterdami egyetemen szerzett

1951-ben. Ezután két évet töltött a Dublin Institute for Advanced Studies-ban [Schrodinger](#) asszisztenseként, majd egy évig [Einstein](#) asszisztense volt a Institute for Advanced Study-ban, Princetonban. 1953-56 között a University of Alabama docense volt. 1961-től 1996-ban történt nyugdíjba vonulásáig a New York University at Stony Brook professzora volt, de emeritus professzorként is aktív maradt. Jelentős eredménye az optika területén az Airy-hullámok elméleti előrejelzése (Michael Berryvel közösen). Pályafutása során együttműködött [Paul Dirac](#)-kal, [Subrahmanyan Chandrasekhar](#)-ral, [Wigner Jenő](#)-vel.

Miután megnyílt erre a lehetőség, szoros kapcsolatokat ápolt Magyarországgal, közös eredményeket ért el a magyar relativisztikus nehézionfizikai iskola tagjaival (Zimányi József, Csörgő Tamás, Lukács Béla). Jó barátja volt [Nicholas Metropolis](#). Balázs Nándor közvetítésével jött létre a tehetséges magyar fiatalokat támogató Metropolis-díj, amely évről-évre kiosztásra kerül a Természet Világa diákpályázatán és a KöMaL őszi ifjúsági ankétján. Nagytudású, szerteágazó érdeklődésű ember volt, megnyilatkozott filozófiai kérdésekben is, vagy a magyar nyelvet érintő kérdésekben. A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja volt 1995-től.

Balázs Nándor László

- **augusztus 17.: Események, Évfordulók:**
 - [Indonézia](#): a függetlenség kikiáltása
- **356 éve, 1657. aug. 17-én** hunyt el– [Robert Blake](#) brit admirális, [Oliver Cromwell](#) támogatója, a brit flotta fejlesztője (* [1599](#))
- **81 éve, 1932. aug. 17-én** – Az első magyarországi [villamosított](#) vasútvonal átadása. A [Budapest-Hegyeshalom](#) útvonalon a [Kandó-féle](#) villanymozdony közlekedik.
- **36 éve, 1977. aug. 17-én** az „[Arktika](#)” [orosz atomjégtörő](#) a tengerhajózás történetében először áttört az [Északi-sarki](#) medence jégpáncélját és eljut a sarkra.
- **36 éve, 1977. aug. 17-én** A [budapesti Népligetben](#) megnyitják a [Planetáriumot](#).
- **17 éve, 1996. aug 17-én**– [Claudie Andre-Deshays](#) első [francia](#) űrhajósnőként a [Szojuz TM-24](#) űrhajóval elindul a [Mir űrállomásra](#).
- **augusztus 18.: Események, Évfordulók:**
 - [Kanada](#): nemzeti ünnepnap
- **786 éve, 1227. aug. 18-án** hunyt el– [Dzsingisz kán](#), a [Mongol Birodalom](#) megalapítója (* [1162](#) körül)
- **10 éve, 2003 aug. 18-án** hunyt el – [Szász Endre](#) erdélyi magyar származású [festőművész](#), grafikus (* [1926](#))

- **183. éve, 1830. aug. 18-án** született – **Ferenc József** osztrák főherceg, osztrák császár, magyar és cseh király, az Osztrák–Magyar Monarchia első uralkodója († 1916)

- **augusztus 19.: Események, Évfordulók:**
 - Afganisztán: a függetlenség kikiáltásának évfordulója

- **2013. aug. 19.**

Nasmyth, James Hall születésének 205. évfordulója (Edinburgh, Skócia, 1808. aug. 19. - London, Anglia, 1890. máj. 7.) Skót fizikus, amatőr csillagász, gépgyáros Apja, Alexander Nasmyth kora ismert festője, aki műszaki kérdések iránt is érdeklődött, ami nagy hatással volt fiára. **Apja kis műhelyében 17 évesen gőzgépet épített, 1928-ban országúti gőz-mobilt.** Miután maga is gépgyárban dolgozott, 1836-ban H. Gaskell-el Lancashireben gépgyárat alapított. Közreműködött az angliai vasutak és gőzhajók építésében. Több gépgyári találmánya közül nevezetes, a Nasmyth-gőzkalapács jelentős technikai újdonság volt. 1856-ban visszavonult az ipari tevékenységtől, és Kent grófságban, "Hammerfield" kastélyában csillagászati távcsövek építésével és megfigyelésekkel foglalkozott. Az általa tervezett (ma is kedvelt) távcső-szerelés kényelmessé teszi az észlelő munkáját. Legnagyobb reflektora, 51cm-es főtükrevel kora óriástávcsövei közé tartozott. James Carpenter csillagással (1840-1899) főleg a Hold a holdalakzatok formáival, keletkezésével foglalkozott. Holdtérképei alapján plasztikus modelleket készített, ezek fényképei illusztrálják Carpenterrel együtt írt, máig is értékes művét (The Moon - 1874). Tanulmányozta a napfelszín granulációit. Az Edinburghi Akadémia tagja, nevét egy holdkráter viseli. (Bartha Lajos)

Nasmyth, James Hall

- **2013. aug. 19.**

Király Árpád születésének 90. évfordulója (Pápa, 1923. aug. 19. - Budapest, 2006. szept. 22.) Mérnök, múzeumiigazgató 1947-ben szerezte gépészmérnöki oklevelét a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Pécssett, Komlón, majd Budapesten szervezte és irányította a villamos beruházásokat. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület tagjaként hozta létre, majd igazgatta a Magyar Elektrotechnikai Múzeumot. 1993-ban alapította meg a Jedlik Ányos Társaságot, melynek főtítkáráként tevékenyen hozzájárult Jedlik Ányos emlékének megőrzéséhez. Számos sikeres kezdeményezése mellett egyetlen kudarcra aggasztotta: nem sikerült elérnie, hogy az Esztergom és Párkány (Sturovo) között újjáépített híd Jedlik Ányosról nevezzék el. (Dr. Radnai Gyula)

Király Árpád

- **augusztus 20.: Események, Évfordulók:**

- Szent István államalapító, és az új kenyér ünnepe
- A Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe
- Észtország: a függetlenség helyreállítása
- Marokkó: a király és a nép forradalma
- USA: - a gazdátlan (hajléktalan) állatok napja

- **105. éve, 1908. aug. 20-án** – A gvőri Rábca-híd áthelyezik a folyó új torkolatához, eredeti helyétől kb. 2km-re.

- **65. éve, 1948. aug. 20-án** hunyt el – Emery Roth magyar származású amerikai építész, New York meghatározó lakóépületeinek, hoteljeinek, felhőkarcolóinak tervezője (* 1871)

- **38. éve, 1975. aug. 20-án** – Az Amerikai Egyesült Államok elindítja a Marsra a Viking-1 űrszondát.

- **36. éve, 1977. aug. 20-án** – Az Amerikai Egyesült Államok elindítja csillagközi útjára a Vovager-2 űrszondát.

- **36. éve, 1977. aug. 20-án** hunyt el – Gillemot László Kossuth-díjas gépészmérnök, anyagtudós, az MTA tagja (* 1912)

(Megemlékezésünket lásd a GTE Gépipari Titkári Tájékoztató 2012/10. októberi számában, illetve jelen kiadványunkban a 17. sz. oldalon! Letölthető a GTE honlapjáról: www.gteportal.eu)

- **augusztus 21.: Események, Évfordulók:**
 - Marokkó: - VI. Mohammed születésnapja

- **2013. aug. 21.**

Rejtő Sándor születésének 160. évfordulója (Kassa, 1853. aug. 21. - Budapest, 1928. febr. 4.) Gépészmérnök, műegyetemi tanár

Rejtő Sándor

Oklevelét a Budapesti Műegyetemen nyerte el 1878-ban, ez volt az első ott kiadott gépészmérnöki oklevél. 1901-1902-ben a Királyi József Nádor Műegyetem Gépészmérnöki Karának dékánja, majd 1920-21-ben a

Műegyetem rektora. Fő tudományterülete az anyagvizsgálat volt. A szerkezeti anyagok viselkedésére vonatkozó elmélete nagy érdeklődést és sok vitát váltott ki. Elsőnek mutatott rá, hogy a fémes anyagok tulajdonságai az anyagszerkezettől függenek. Elmélyedt kutatásokat folytatott a fém-, fa-, textil-, papír- és malomipar technológiáinak területén, színvonalas előadásokat tartott a gépészmérnök hallgatóknak. Részből saját tervezésű gépekkel és műszerekkel megszervezte a Mechanikai Technológiai Intézet (Gillemot tanszék elődje) anyagvizsgáló laboratóriumát. Itt munkatársa volt - a később szintén világhírűvé vált - [Csonka János](#) is. 1888-ban a Mechanikai Technológiai tanszék vezetője lett. 1912-től az MTA levelező, 1923-tól rendes tagja volt.

Clark, William Tierney
(Bristol, 1783. aug. 23. - London, 1852. szept. 22.)

- **37 éve 1976. aug. 21-én** hunyt el– [Kner Albert](#) nyomdász, grafikus (* 1899)
 - **augusztus 22.: Események, Évfordulók:**
 - [Kína](#): a szerelmek napja
 - **228 éve, 1785. aug. 22-én** – [II. József király](#) rendelete megszünteti az örökös **jobbágvság** intézményét. Ezzel mintegy megszünteti a feudalizmus egyik anyagi alapját Magyarországon!
 - **125 éve, 1888. aug. 22-én** hunyt el– [Trefort Ágoston](#) művelődéspolitikus, miniszter, az MTA tagja (* 1817)
 - **88 éve, 1925. aug. 22-én** született– [Keller András](#) nagy-britanniai magyar fizikokémikus, polimerfizikus, az MTA tagja († 1999)
 - **24 éve, 1989. aug. 22-én** hunyt el – [Alekszandr Szergejevics Jakovlev](#) szovjet repülőgép-tervező (* 1906)
 - **augusztus 23.: Események, Évfordulók:**
 - Emléknep a rabszolgakereskedelemtől és annak felszámolásáról. Nemzetközi nap a rabszolgakereskedelemtől és megszüntetésének emlékére (forrás: vilagnapok.hu)
 - Európában ez a nap a [totalitárius diktatúrák áldozatainak európai emléknepje](#). Az EU-országok igazságügyi miniszterei 2011. júniusi luxembourgi tanácskozásukon fogadták el a totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekmények áldozatai előtt fejet hajtó dekrétumot.
 - [Litvánia](#): a fekete szalag napja
 - **230 évvel ezelőtt 1783. aug. 23-án** született– [William Tierney Clark](#) [angol mérnök](#), a [budapesti Széchenyi lánchíd](#) tervezője († 1852) Angol hídépítő mérnök
- Diplomás mérnök, az angol mérnöki kamara tagja, az egyik legnevesebb hídépítő, amikor 1832-ben [Széchenyi](#) megismerkedik vele. Addigra már állt három lánchídja Angliában: a Hammersmith híd a Temze felett London külvárosában, a marlowi híd ugyancsak a Temze felett Buckinghamshire grófságban (Londontól északnyugatra), és a shorehami híd Londontól délre Brighton közelében Shoreham-by-Sea-ben. Ő volt a budapesti Széchenyi Lánchíd tervezője. Az általa tervezett lánchidak közül ma csak a budapesti, és a Marlow-i áll.

- **182 éve, 1831. aug.23-án** hunyt el– [Kazinczy Ferenc](#) magyar író, költő, a nyelvújítás vezéralakja (* 1759)
- **175 éve, 171 éve, 1838. aug.23-án** hunyt el – [Kölcsey Ferenc](#) költő, író, a [magyar Himnusz](#) szerzője (* 1790)
- **171 éve, 1842. aug. 23-án** született– [Osborne Reynolds](#) ír születésű [angol](#) mérnök, fizikus, matematikus († 1912)
- **164 éve, 1849. aug.23-án** vetett véget életének – [Maderspach Károly](#) magyar kohómérnök, vasgyáros, feltaláló (* 1791)
- **164 éve, 1849. aug 23-án** – [Szemere Bertalan](#) miniszterelnök többedmagával [Orsovánál](#) elássa a magyar koronát és a [koronázási ékszereket](#) rejtő ládát. Az osztrák császári hatóságok **1853. szeptember 8-án** megtalálják, és [Bécsbe](#), majd [Budára](#) szállítják e kincseket.
- **126 évvel ezelőtt 1887. aug. 23-án** született– [Fridrih Cander](#) (er:Frīdrihs Candērs) lett származású mérnök, az [Orosz Birodalom](#), majd a [Szovjetunió](#) neves [rakétamérnöke](#) és [űrhajózási](#) szakértője († 1933)
- **augusztus 24.: Események, Évfordulók:**
 - [Grúzia](#): az alkotmány napja
 - [Kazahsztán](#): a nemzeti zászló napja
 - [Libéria](#): a nemzeti zászló napja
 - [Ukrajna](#): a függetlenség napja
 - **1991 – Ukrajna** elszakad a [Szovjetuniótól](#), és kikiáltja függetlenségét.
- **180 éve, 1832. aug. 24-én** hunyt el– [Nicolas Léonard Sadi Carnot](#) francia fizikus, matematikus, mérnök, a „Carnot-ciklust” róla nevezték el (* 1796)
- **171 éve, 1842.aug 24-én** – [József nádor](#) elhelyezi a pest-budai [Széchenyi lánchíd](#) alapkövét.
- **augusztus 25.: Események, Évfordulók:**
 - [Hongkong](#): a felszabadulás napja
 - [Paraguay](#): az alkotmány napja
 - [Uruguay](#): a függetlenség napja (1825.)
 - **1830– Népfelkelés Brüsszelben**. Kikiáltják [Belgium](#) függetlenségét.
- **32 évvel ezelőtt, 1981. aug. 25-én**– Az amerikai [Vovager-2](#) űrszonda legnagyobb közelségekor fényképezi a [Szaturnusz](#) felhőrendszerét.
- **2013. aug. 25.** a Nobel-díjas, francia fizikus, [Becquerel, Antoine Henri halálának 105. évfordulója](#) (Párizs, Franciaország, 1852. dec. 15. - Le Croisic, 1908. aug. 25.)
Párizsban, az École Polytechnique-en szerzett mérnöki diplomát, 1894-ben pedig már professzora volt e híres

intézetnek. Kutatásai főleg a fluoreszcencia és a foszforeszcencia tanulmányozására irányultak. Amikor 1896-ban tudomást szerzett Röntgen felfedezéséről, rögtön azt kezdte kutatni, hogy az általa vizsgált anyagok bocsátanak-e ki láthatatlan sugárzást. Alapos, körültekintő vizsgálatok során fedezte fel, hogy az uránsók képesek megfeketíteni a fényérzékeny fotolemezeket. Így talált rá a radioaktív sugárzásra, amit eleinte Becquerel sugaraknak neveztek, miután sikerült kísérletileg bebizonyítania, hogy nem röntgensugarakról van szó. Tanítványaival, [Pierre](#) és [Marie Curie-vel](#) közösen végzett alapvető kutatásaikért közösen kaptak 1903-ban fizikai Nobel-díjat. Szerencsés, tehetséges család: Becquerel nagyapja, apja és fia is fizikus ill. természettudós volt. (Dr Radnai Gyula)

Becquerel

- **2013. aug. 25. Kovácsházy (Kovácsházi) Ernő** gépészmérnök **születésének 100. évfordulója** (Budapest, 1913. aug. 25. - Budapest, 1975. nov. 29.) Oklevelét a budapesti műszaki egyetemen szerezte 1937-ben. 1945-48-ban a Nehézipari Központ Autótervezési Intézetében dolgozott. 1948-59-ben a Járműfejlesztési Intézet főkonstruktőre, majd főosztályvezetője, 1959-től haláláig a Ganz-MÁVAG csoportvezetője, utóbb főkonstruktőre. A Kossuth- díj ezüst fokozatát a 300-as típusú tehergépköcsi megkonstruálásában és sorozatgyártásra alkalmas prototípus előállításában végzett kiemelkedő munkásságáért kapta. A gépjárművek szerkezettanáról tankönyveket is írt ipari technikumok számára.

Kovácsházy Ernő

- **146 évvel ezelőtt, 1867. aug. 25-én** hunyt el– [Michael Faraday](#) [angol fizikus](#) és [kémikus](#), az [elektrotechnika](#) nagy alakja, aki magát természetfilozófusnak tartotta (* 1791)
- **36 éve, 1977. aug. 25-én** hunyt el – [Kós Károly](#) [erdélyi magyar műépítész, író, politikus](#) (* 1883)

- **1 évvel ezelőtt, 2012. aug.25-én** hunyt el–[Neil Armstrong](#) [amerikai űrhajós](#), az első ember a Holdon (* 1930)

- **augusztus 26.: Események, Évfordulók:**

- [Namibia](#): a hősök napja
- [USA](#): a nők egyenlőségének napja

- **270 évvel ezelőtt, 1743. aug. 26-án** született– [Antoine Laurent de Lavoisier](#) [francia kémikus](#) († 1794)

- **2013. aug. 26.**

Gondár Jenő születésének 105. évfordulója

(Komját, 1908. aug. 26. - Budapest, 1973. aug. 3.)

Gépészmérnök, egyetemi tanár

Oklevelét a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerezte 1934-ben. 1934-től 1948-ig a Hubert és Sigmund Acél- és Fémáru gyárban dolgozott, 1945 után műszaki igazgató volt. 1942-ben műszaki doktorátust tett. 1952-től a budapesti műszaki egyetem tanára a mezőgazdasági ipari és élelmiszeripari gépek tanszékén. Különösen a speciális berendezések előállításában terén több nemzetközi jelentőségű szabadalma volt, az általa tervezett berendezéseket sokfelé exportálták. Az élelmiszeriparban és a könnyűiparban végzett kutatásai a sugárenergiák, különösen a dielektromos technika ipari alkalmazása körében voltak jelentősek.

- **augusztus 27.: Események, Évfordulók:**

- [Moldova](#): a függetlenség napja

- **136 éve, 1877. aug. 27-én** született– [Charles Rolls](#) angol autógyártó, egyik alapítója († 1910)

- **24 évvel ezelőtt, 1989. aug. 27-én**– [Horn Gyula](#) magyar és [Alois Mock](#) [osztrák](#) külügyminiszter [Sopronnál](#) átvágják a „*vasfüggönnyt*”.

- **2013. aug. 27.**

Hopkinson, John halálának 115. évfordulója

Angol villamosmérnök, feltaláló

(Manchester, Anglia, 1849. júl. 27. - Mount Petite Dent de Veisivi, Svájc, 1898. aug. 27.)

Hopkinson, John

Főiskolai tanulmányait Cambridge-ben a Trinity College-ben kezdte meg, majd a londoni egyetemen tette le a doktori vizsgákat. 1872-ben gyakorlati pályára lépett Birminghamban, ahol Chame Brothers and Company műhelyeiben 6 évig működött mint mérnök. Ez idő alatt számos találmánya volt. 1878-ban Londonba költözött.

Nevét elsősorban a dinamógépeken és mágneses körökön -részben testvérével, Hopkinson E. dr.-ral- végzett kísérletei s a dinamógépek számítására vonatkozó alapvető dolgozatai tették ismertté. Ő találta fel a háromfázisú rendszert. A vas, nikkal és kobalt mágneses tulajdonságaira, továbbá a váltakozó áramokra, váltakozó áramú rendszerekre és az elektromos kondenzátorokra vonatkozó alapvető dolgozataival ugyancsak nagymértékben előmozdította az elektrotechnika fejlődését. 1883-tól az Institution of Civil Engineers tanára, 1890-től a Royal Society érmének birtokosa. Az Institution of Electrical Engineers 1890-ben elnökének választotta.

- **2013. aug. 27. Verebély László (Verebély) születésének 130. évfordulója** Villasmérnök, műegyetemi tanár

(Budapest, 1883. aug. 27. - Budapest, 1959. nov. 22.)
1906-ban a budapesti műegyetemen kizárólagos szerzett gépészmérnöki oklevelet. 1906-1910 között az USA-ban járt tanulmányúton s itt szerzett villasmérnöki diplomát; ő volt az első okleveles villasmérnök Európában. 1913-tól mint a Societa Italiana Westinghouse Vado Ligure-i gyárának főmérnöke [Kandó Kálmán](#) munkatársaként részt vett az olasz államvasutak villamosításában. 1917-1918-ban a bécsi Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft (AEG) vasútosztályára vezényelték. 1918-tól a MÁV villamos osztályának vezetője; mint Kandó munkatársa vett részt az 50 periódusú fázisváltós mozdonyok kifejlesztésében és próbauzemeinek lebonyolításában. Nevéhez fűződik az ország villamosenergia-ellátásának megtervezése, a Bánhidai Erőmű építése és a budapest hegyeshalmi vonal villamosítása. 1929-1957-ig a műegyetem I. sz. elektrotechnikai tanszékének tanára, 1945 után rektora volt az egyetemnek. Széles körű tudományos munkásságot fejtett ki.

Verebély László

- **2013. aug. 27. Luppis János (Giovanni) születésének 200. évfordulója** (Fiume, 1813. aug. 27. - Milánó, Olaszország, 1875. jan. 11.)
Feltaláló, fregattkapitány, fegyvergyáros
Az osztrák-magyar haditengerészetben volt tiszt. Az 1860-as évek elején készítette találmányát, az önálló hajtású torpedó első, kezdetleges változatát, amely lényegében rugós szerkezettel hajtott csónak volt, orrában lévő, kis ütésre is robbanó szerkezettel. A hadügyminisztériumtól eleinte nem kapott támogatást, ezért kapcsolatba lépett [Robert Whitehead](#) angol feltalálóval (aki később a Népszigeti hajógyárat alapította). Fiumében állították elő közös munkájuk

eredményeként 1866-ban a torpedó továbbfejlesztett változatát, amely már hatékony fegyver volt. Ez jelentős sikert hozott, számos országba szállították. Találmányáért 1869-ben magyar nemességet kapott.

Luppis János

- **augusztus 28.: Események, Évfordulók:**
 - [Bosznia-Hercegovina, Grúzia:](#)
Nagyboldogasszony napja
- **50 évvel ezelőtt, 1963. augusztus 28-án – [Martin Luther King](#) elmondja *Van egy álom...* kezdetű beszédét.**
- **20 éve, 1993. aug. 28-án–** Az amerikai [Galileo űrszonda](#) megközelíti és fényképezi az [Ida kisbolygót](#).
- **2013. aug. 28. Kiss Árpád születésének 95. évfordulója.** Kiss Árpád mérnök (Cinkota, 1918. aug. 28.-Kragujevac közelében, Jugoszlávia, 1970. júl. 11.) Felsőipari iskolát végzett. 1945 után részt vett Sashalom helyreállításában. 1945-től a Ganz Vagon- és Villamossági Gyár váltóáram-szerkesztési osztályának vezetője. 1950-től a Nehézipari Minisztérium műszaki fejlesztési osztályának vezetőjévé nevezték ki. 1950-1954-ig könnyűipari miniszter volt. 1953-67-ben országgyűlési képviselő. 1957-1967. között az Országos Tervhivatal elnöke, 1961-70-ben az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) elnöke, s 1967-70-ben mint az OMFB elnöke, a kormány tagja. Az Országos Atomenergia Bizottság elnöki tisztét is betöltötte. A magyar iparfejlesztés és tudományos-technikai haladás egyik legfőbb szervezője volt. Autóbaleset áldozata lett.

Kiss Árpád

- **2013. aug. 28. Petzval (Petzvál) Ottó halálának 130. évfordulója.** Matematikus, csillagász, mérnök, egyetemi tanár
(Szepesbéla, 1809. jan. 6. - Budapest, 1883. aug. 28.)
A pesti egyetemen tanult, csillagász gyakornok volt a gellérthegy csillagvizsgálóban, 1840-ben doktorált. A

felsőbb matematika tanára, a csillagászati szeminárium vezetője a pesti tudományegyetemen. Az MTA rendes tagja. Főleg a felsőbb matematika alkalmazása foglalkoztatta az erőgépek (gőzgépek) szerkesztésében. Felsőbb mennyiségtani és géptani kézikönyvei a maguk korában alapvetők voltak. 1872-82 között a Földrajzi tanszék szemináriumán (a tanszékvezetői állás nem volt betöltve) főleg szférikus csillagászatot és az égimechanika elemeit oktatta. Jelentős szerepe volt a hallgatók csillagászat iránti érdeklődésének felkeltésében, működése alatt egyre nőtt az e tárgyból vizsgázók száma. (Bartha Lajos)

Petzval (Petzvál) Ottó

• **augusztus 29.: Események, Évfordulók:**

- A Magyar Fotográfia Napja
- [Szlovákia](#) nemzeti ünnepe, az 1944-es szlovák felkelés emléknapja

• **182. éve, 1831. aug. 29-én– [Michael Faraday](#)** felfedezi a [mágneses tér](#) elektromos hatását, az [elektromágneses indukciót](#).

• **2013. aug. 29. Mihály Dénes halálának 60. évfordulója.** Mihály Dénes mérnök, (Gödöllő, 1894. júl. 7. - Berlin, Németország, 1953. aug. 29.)

Mihály Dénes

Tizenhat éves korában szakkönyvet írt az automobilról. Műegyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Ez időben fordult érdeklődése a hangosfilm és a távolbalítás kérdései felé. Több távolbalító rendszert dolgozott ki. Az 1919-ből származó „Telehorja” még szelencellával és húros oszcillográffal működött, s több kilométer távolságra állóképek közvetítésére alkalmas, azaz alapjában véve képtávíró volt. Mivel találmánya továbbfejlesztésére hazai lehetőség nem mutatkozott, 1924-ben elfogadta a berlini AEG meghívását, s ez időtől Németországban dolgozott. Az 1928-as berlini rádiókiállításon bemutatott televíziós vevőjén már általa módosított [Nipkow](#)-tárcsát és fényreléként ködfénylámpát alkalmazott. 1933-ban kihozott készüléke tükörkoszorús, ködfénylámpás elrendezésű

volt. Ennek E. H. Traub fizikussal továbbfejlesztett változata volt a forgótükrös, kis kapacitású Kerr-cellával mint fényrelével dolgozó Mihály-Traub-féle vevőkészülék (1935).

• **augusztus 30.: Események, Évfordulók:**

- Az Eltűntek Világnapja
- [Kazahsztán](#): az alkotmány napja

• **231 évvel ezelőtt, 1782. aug.30-án** – Mérnökképző intézmény jön létre [Budapesten](#) az Egyetem keretében, Európában elsőként. A [Mérnöki Intézet](#), a [Budapesti Műszaki Egyetem](#) elődje, 1850-ig működik.

• **142. éve, 1871. aug. 30-án** született– [Ernest Rutherford](#) új-zélandi származású [amerikai Nobel-díjas atomfizikus](#) († 1937)

• **101. éve, 1912. aug. 30-án** született – [Edward Mills Purcell](#) amerikai fizikus, aki 1952-ben megosztott fizikai [Nobel-díjat](#) kapott a [mágneses magrezonancia](#) felfedezéséért folyadékokban és szilárd anyagokban († 1997)

• **73. éve, 1940. aug. 30-án** hunyt el– [Joseph John Thomson](#) [Nobel-díjas angol fizikus](#), az [elektron](#) felfedezője (* 1856)

• **29. éve, 1984. aug. 30-án** – A [Discovery](#) űrrepülőgép indul első útjára.

• **aug. 30. Gombás Tibor halálának 45. évfordulója**

Gépészmérnök
(Nagykand, 1898. ápr. 4. - Budapest, 1968. aug. 30.)
Mérnöki diplomájának megszerzése után a Ganz Mozdony-, Vagon- és Gépgyárban dolgozott, ahol a Diesel-motorok számítás- és méretezőtechnikájával foglalkozott, főként a dinamikai lengéstani és szilárdsági méretezéssel. Nemcsak tehetséges mérnök, hanem kiváló pedagógus és szervező is volt. A Ganz-Technikum egyik alapítója, majd évekig annak tanára és igazgatója. A budapesti műszaki egyetem hadmérnöki karán 1957-ig, a kar megszűntéig a Gépelemek c. tantárgy meghívott előadója.

• **augusztus 31.: Események, Évfordulók:**

- [Malajzia](#): a függetlenség napja

• **192. éve, 1821. aug. 31-én** született– [Hermann Ludwig von Helmholtz](#) német orvos, fizikus, feltaláló, [tudományfilozófus](#) († 1894)

• **117. éve, 1896. augusztus 31-én**– Ünnepelesen átadják a [budapesti Nagykörutat](#).

• **111. éve, 1902. aug. 31-én** hunyt el– [Steindl Imre](#) [műépítész](#), a [Parlament](#) tervezője és építője (* 1839)

MUTTNYÁNSZKY ÁDÁM

(1889. október 4. – 1976. augusztus 2.)

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Muttnyánszky Ádám

Muttnyánszky Ádám (Budapest, 1889. október 4. – Budapest, 1976. augusztus 2.) gépészmérnök, egyetemi tanár, **Kossuth-díjas**.

Életpályájának kezdetén

Lengyel származásúnak tartott, értelmiségi család ötödik gyermekeként született, dédapja a Muttnyánszky-ágon **nagykanizsai** tanító, nagyapja ügyvéd és közjegyző volt. Azonos nevű apja, mint járásbíró, **Bonyhádról** költözött a **Főváros II. kerületébe**, majd **Solymárra**, ahol 1896-ban a plébániával szomszédos házak egyikét vásárolta meg. Az apa, mint nyugalmazott táblabíró, 1920-ban hunyt el, ezt követően az épületet a község – 1921. szeptemberében – orvosi rendelő céljára vásárolta meg a családtól. A Muttnyánszky-szülők sírja még ma is megtalálható a solymári temető régi részén, a papi sírok szomszédságában, ami - házuknak a plébániával való szomszédságát tekintve - jelképes is lehetett.

Muttnyánszky Ádám emléktáblája szülőházának a helyén épült ház falán, a Margit utca 8-10. szám alatt

Maga Muttnyánszky Ádám az ifjúkorát Solymáron töltötte, középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. A jeles minőségű érettségi után 1907. évben beiratkozott a budapesti kir. József műegyetem gépészmérnöki szakosztályába, ahol kiváló, neves tanárok keze alá került. 1911-ben szerzett gépészmérnöki diplomát. Ezután két évig **Czakó Adolf** professzor tanszékén (Szilárdságtan tanszék) volt tanársegéd. Ez az időszak meghatározó volt életében, mert tanítómesterének irányítása és példamutatása révén vált vérbeli pedagógussá, mérnökök nevelőjévé. 1913-ban katonai szolgálatra hívták be. Az **első világháborúban** a fronton 62 hónapot töltött katonai szolgálatban. Leszerelése után **Bresztovszky Béla** professzor tanszékére került (Műszaki Mechanikai Tanszék), ahol adjunktusi állást foglalt el. 1920-ban a hallgatók számának jelentős csökkenése miatt megvált az egyetemi állásától.

Bányamérnökként

1920 – 1938 között a **Budapest-vidéki Kőszénbánya Rt. pilisvörösvári** bányájának előbb mérnöke, majd a bányaiüzem gépészeti főmérnöke lett. A háborús gazdálkodás miatt a bánya gépészeti és szállítási berendezései meglehetősen elhanyagolt állapotban voltak. A munkája során megfigyelte az akna szállító gépeinek kötelein bekövetkezett szálszakadásokat, a kötél tárcsák kopását, a csapágycsúszásokat stb. és mindezekről gondos feljegyzéseket készített. Ezek alapján még időben tudott intézkedni a korábban sűrűn előfordult üzemi balesetek és üzemzavarok megelőzéséről.

A pilisvörösvári bányához több akna tartozott szállítóberendezéssel, a solymári szénesztályozóhoz sodronykötélpálya szállította a szenet. Ezeket túl számtalan csövezeték (gőz, víz) és távkábel karbantartása tartozott a keze alá, melyhez az egyetemen tanultakra szüksége volt, sőt a technika fejlődése miatt ismeretei bővítésre szorultak. Műszaki könyvtárát külföldi művekkel a saját pénzén fejlesztette, mert a vállalat erre nem adott pénzt. 1933-ban súlyos bányaszerencsétlenség történt, vízbetörés miatt a bent rekedt 9 bányászt az általa tervezett és megépített külön akna útján tudták élve kihozni.

A bánya számos problémáját oldotta meg, az átlagos mérnöki tevékenység szintjét messze meghaladóan. Munkásságának eredményét, a feljegyzései alapján mások okulására közzé akarta tenni, de ehhez a bánya igazgatósága nem adta meg az engedélyt, nehogy a konkurencia megismerje és alkalmazza a cikkekben szereplő megoldásokat, mert az a részvényeseik érdekeit sértette volna. A gyakorlati tevékenység tükröződik későbbi oktatómunkájában: előadásainak, jegyzeteinek, könyveinek példaanyagát jórészt ebben az időszakban gyűjtötte össze.

Egyetemi professzori pályája:

A bányaiüzem 1938. évi megszüntetését követően újból visszament az egyetemre oktatni. Előbb az Alkalmazott mechanika tárgy előadására hívták meg, majd adjunktusként az Aerodinamika tanszék szélcsatornáinak szerelését vezette. 1942-ben a Műszaki Mechanikai Tanszék vezetésére kapott kinevezést. Tevékenységét a Mechanika tananyag átdolgozásával, kibővítésével kezdte. Irányításával teljesen átdolgozták a hallgatók részére kiadandó feladatokat és szigorlati kérdéseket.

Így sikerült elérnie, hogy a mechanika oktatás jól illeszkedjen a gépészmérnöki gyakorlat igényeihez és az oktatás tanmenetéhez. Mint tanár nemcsak a hallgatók tudását igyekezett fejleszteni, hanem arra törekedett, hogy diákjai

fogékonyak legyenek a mérnöki gondolkodás iránt, megismerjék a mérnöki alkotás szépségeit, társadalmi hasznosságát. Hallgatóit a mérnöki felelősségre, lelkiismeretességre, pontosságra nevelte. Igényes volt a munkában, szigorú, de igazságos a számonkérésben. Egész lénye, emberi magatartása egy mérnöknekemzedék példaképévé tette őt.

Muttnyánszky Ádám mellszobra a [Budapesti Műszaki Egyetemen](#).

A jegyzetkiadás kezdeményezőjeként igen sokat tett a hatékony mérnökképzés érdekében. Felismerte, hogy a tudomány elsajátításához gondosan és magyarosan fogalmazott, áttekinthető ábrákkal ellátott jegyzetek szükségesek. Példát mutatott abban, hogy a háborút követő nehéz viszonyok közepette is hogyan lehet a jegyzetellátást megoldani. A gyakorlatból vett példáiból, világos, érthető előadásából a mérnöki hivatás szépsége sugárzott.

A jegyzeteinek kiadására csak a második világháború után kerülhetett sor. Ezeket a Tankönyvkiadó Vállalat 1950-től kezdve egyetemi tankönyvként adta ki, melyekből egyesek 5, illetve 8 kiadást értek meg. Ezek a művek mintául szolgálnak arra, hogy miként lehet a mechanika legelvontabb részeit is egyszerűen, de szabatosan, tudományos igényességgel megmagyarázni, és összekapcsolni a gyakorló mérnök tevékenységével. Könyveit az ipari gyakorlatban is a fontos segédkönyvek közé sorolják.

70 éves korában, saját elhatározásából nyugdíjba ment, de ezután is kapcsolatban maradt volt tanszékével. 80 évesen még egyetemi jegyzetet írt. 1976-ban bekövetkezett halálakor – végakarátának megfelelően – Solymáron helyezték örök nyugalomra.

Születésének 100. évfordulóján a solymári temetőben lévő sírjánál a [Budapesti Műszaki Egyetem](#) koszorúzási ünnepélyt rendezett, ugyanakkor az egyetem központi könyvtára emlékkiállítás rendezett, majd sor került a Műgyetem kertjében Dr. Muttnyánszky Ádám Kossuth díjas egyetemi tanár szobrának leleplezésére és róla nevezték el a Ka 51. tantermet, ahol emlékezetes előadásainak többségét tartotta.

Főbb művei:

- A drótkötelek élettartama (Technika, 1940, 3. sz.)
- Siklófék laza féktuskóval (Technika, 1941, 10. sz.)
- Síkban görbe rudakról (Bp., 1942)

- Statika (egyetemi tankönyv, Bp., 1951)
- Műszaki lengéstan elemei (Bp., 1952)
- Szilárdságtan (egyetemi tankönyv, Bp., 1956)* (bővített kiadás: Műszaki könyvkiadó, Budapest, 1981. [ISBN 963 10 359 13](#))
- Bányászati Kézikönyv I. Kinematika és szilárdságtan (Bp., 1956)
- Kinematika és kinetika (egyetemi tankönyv, 1957)
- Műszaki Értelmező Szótár II. Mechanika és Lengéstan (szerk. Palotás L., Bp., 1959).

Elismerései, díjai:

- Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozata (1950)
- [Kossuth-díj](#) (1952)
- A Felsőoktatás kiváló dolgozója (1953)
- A [Budapesti Műszaki Egyetem](#) Muttnyánszky professzornak, mint egykori hallgatójának 1961-ben arany, 1971-ben gyémánt diplomát adományozott, 1971-ben pedig díszdoktorrá avatta.

GILLEMOT LÁSZLÓ

(1912. október 7. –1977. augusztus 20.)

Gillemot László szobra a Műgyetemen, egykori intézetének épülete előtt

Az elmúlt év októberében emlékeztünk meg Dr. Gillemot László Professor úr születésének 100. évfordulójáról. Ezúttal a Wikipédiából, a szabad enciklopédiából idézzük fel személyiségét.

Gillemot László (családnevének ejtése kb. [zsilmló]; [Budapest, 1912. október 7. – Budapest, 1977. augusztus 20.](#)) kétszeres [Kossuth-díjas](#) gépészmérnök, anyagtudós, a [Magyar Tudományos Akadémia](#) rendes tagja. Főbb kutatásai a [fémek anyagvizsgálatára](#), fém-előállítási, [ötvözetgyártási](#) és [képlékeny alakítási](#) technológiák továbbfejlesztésére, valamint a [hegesztési](#) eljárások alkalmazási körének kiszélesítésére irányultak. Nevéhez fűződik a korszerű magyarországi [fémipari](#) és [kohászati](#) alapkutatások elindítása, intézményi és szakképzési háttérnek megszervezése. Három évtizeden át (1944–1977) volt a [Budapesti Műszaki Egyetem](#) mechanikai technológiai

tanszékének vezetője, 1948 és 1969 között alapító igazgatóként irányította a [Fémipari Kutatóintézet](#) munkáját. [Gillemot György Lajos](#) (1813–1892) virágkertész unokája, [Gillemot Ferenc](#) (1875–1916) labdarúgó, sportújságíró fia.

Életútja

A fővárosban végezte gimnáziumi tanulmányait. 1930-tól 1935-ig a budapesti [József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem](#) diákja volt, de rendkívüli hallgatói státussal négy féléven keresztül matematikai, fizikai és filozófiai előadásokat is látogatott a [Pázmány Péter Tudományegyetemen](#). 1935-ben szerezte meg gépészmérnöki oklevelét a műegyetemen, majd három hónapig mérnöki beosztásban a [Standard Villamosági Rt.](#) alkalmazásában állt. Még ugyanabban az évben, 1935-ben a budapesti műegyetem mechanikai technológiai tanszékén kapott tanársegédi állást. 1940-ben adjunktussá lépett elő, 1941-ben megvédte műszaki doktori disszertációját, 1944-ben pedig megbízást kapott a tanszék ideiglenes vezetésére. Tanszékvezetői posztján 1947-ben véglegesítették nyilvános rendkívüli tanári címmel, 1949-től haláláig pedig nyilvános rendes egyetemi tanári címmel irányította a tanszéki oktatómunkát. 1970-ben a mechanikai technológiai és a villamosipari anyagtechnológiai tanszék szervezeti összevonásával jött létre a Mechanikai Technológiai és Anyagszerkezet-tani Intézet, amelynek haláláig első igazgatója volt. Tanszéki kötelezettségei mellett 1954 és 1957 között a műegyetem rektori, 1965 és 1967 között tudományos rektorhelyettesi feladatait is ellátta.

Egyetemi oktatói munkájával párhuzamosan több egyéb szakmai megbízást is vállalt. 1946 és 1949 között közreműködött a Tudományos-Műszaki Tanács munkájában, 1947–1949-ben a Nehézipari Központ műszaki fejlesztési osztályát vezette. 1948-tól a kezdeményezésére és szervezőmunkájának köszönhetően létrejött [Vas- és Fémipari Kutatóintézet](#) alapító igazgatója volt. Az intézet 1951-es szétválása után is tovább irányította az itt folyó kutatómunkát: 1952-ig a Vasipari Kutatóintézet, 1969-ig pedig a Fémipari Kutatóintézet igazgatói tisztségét töltötte be. 1954-től 1957-ig a [Mérnöktoábbképző Intézet](#) elnökeként tevékenykedett. 1970-től 1977-ig az [Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság](#) műszaki kutatásokat koordináló tanácsának ügyvezető alelnöke volt. Közéleti szerepet is vállalt, tagja volt a [Fővárosi Tanácsnak](#) és az [Országos Békatanácsnak](#), elnökségi tagja a [Hazafias Népfront](#) nagy-budapesti bizottságának.

Munkássága

Tudományos kutatómunkájában egyesítette az [anyagtudományi](#), [gépészeti](#) és [kohászati](#) megközelítéseket, a korszerű fémipari és kohászati alapkatások magyarországi elindítója volt. Különösen jelentősek az [acél-](#) és [alumíniumtechnológiákhoz](#) kapcsolódó [anyagvizsgálatai](#). Számottevő eredményeket ért el az alumíniumgyártásból visszamaradó [vörösiszap](#) hasznosítása ([vanádium](#) és [titan](#) kinyerése, fémtitan-előállítás [reakciókinetikája](#)), a [ferrotitanos](#) és az alumíniumötvöztetés, valamint a [csapágyfémek](#) anyagvizsgálata terén. Újíték szemléletű kutatásai fűződnek a fémek [törésvizsgálatához](#) és az [anyagfáradáshoz](#), a [hőkezelés](#) és a [hegesztések röntgenes](#) tanulmányozásához, a roncsolásmentes anyagvizsgálati módszerek fejlesztéséhez. Technológiai eljárásokat dolgozott ki a nagy méretű acélszerkezetek hegesztéses kötésekkel való összeállításához, a [képlékeny alakítás](#) terén pedig a [gömbgrafitos öntöttvas](#) kovacsolhatóságát vizsgálta, s az acél alakítására és [porkohászati](#) műveletekre egyaránt alkalmazható, nagy sebességű ütőműveket dolgozott ki. Akadémiai székfoglalói *A gömbszemcsés grafit kristályosodása* (1950) és *A fémek tulajdonságainak jellemzése a fajlagos alakváltozás munkájával* (1966) címen hangoztak el. A [második világháborút](#) követően szakértőként közreműködött a főváros elpusztult hegesztett Duna-hídjainak újjáépítésében, ő irányította az anyagvizsgálatokat a [Kossuth híd](#), a [vásárosnaményi](#) Tisza-híd és több [erőmű](#) építésekor. Összesen tizenkilenc szabadalmát jegyezték be, köztük a [szakítószilárdság](#) pontos mérésére alkalmas szakítógépet, a [csapágybronzot](#) helyettesítő, nagy

szilárdságú alumíniumötvözetet, valamint a hatékonyabb kétpálcás hegesztési eljárást. Pályája utolsó szakaszában az ipar és a tudomány szolgálatába állított műszaki kutatás elvi-módszertani kérdései is foglalkoztatták. Szakkönyvei mellett mintegy 250 tanulmánya jelent meg hazai és külföldi szaklapokban. Számos fontos tankönyv, egyetemi jegyzet szerzője vagy társszerzője volt, *Anyagszerkezettan és anyagvizsgálat* című tankönyve 1996-ban a hetedik kiadást érte meg. Szerkesztőbizottsági tagja volt az *Acta Technica* című akadémiai folyóiratnak.

Társasági tagságai és elismerései

1949-ben a [Magyar Tudományos Akadémia](#) levelező, 1965-ben rendes tagjává választották. Elnökként irányította az Akadémia kohászati főbizottságát, gépészeti bizottságát, gépészeti-kohászati szakcsoportját, a [Gépipari Tudományos Egyesület](#) anyagvizsgáló szakosztályát, s közreműködött a [Tudományos és Felsőoktatási Tanács](#) munkájában. Mindezek mellett tagja volt a [Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének](#), a [Magyar Mérnök- és Építészegyesületnek](#), valamint az [Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek](#). 1969-től a [Jugoszláv Tudományos és Művészeti Akadémia](#) levelező tagja, 1971-től a Nemzetközi Hegesztési Intézet (IIW) alelnöke volt. Tudományos munkássága elismeréseként két ízben tüntették ki [Kossuth-díjjal](#). 1949-ben szabadalmiért és egyetemi tankönyveieért vehette át a díj arany fokozatát, 1957-ben pedig a hazai nyersanyagokon alapuló titányártási technológia kidolgozásáért és kísérleti megvalósításáért ítélték neki a Kossuth-díj második fokozatát. 1958-ban Pattantyús-Ábrahám Géza-díjjal, 1975-ben Bánki Donát-emlékéremmel tüntették ki (mindkettő a Gépipari Tudományos Egyesület díja). 1976-ban megkapta a francia Kutatási és Feltalálási Érdemrendet (ordre du Mérite pour la recherche et l'invention). Emellett birtokosa volt a Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüst fokozatának (1950 körül) és a Munka Érdemrend arany fokozatának (1972).

Főbb művei

- *A hegesztés röntgenvizsgálata*. Budapest: Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete. 1941.
- *Műszaki röntgenvizsgálat*. Budapest. 1942.
- *Fémek technológiája I.: Fémek alakítása hőhatással*. Budapest. 1947.
- *Anyagvizsgálat*. Budapest. 1949.
- *A gyártástechnológia új irányai*. Budapest. 1949.
- *Porkohászat és precíziós öntés*. Budapest. 1951.
- *Metallográfia és anyagvizsgálat*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1952.
- *Vas- és fémipari anyagismeret*. Budapest: Népszava. 1952. ([Kerpely Kálmánnal](#))
- *A gyorshegesztő eljárások*. Budapest: Felsőoktatási Jegyzetellátó. 1954.
- *A színesfémek a gépgyártás fontos anyagai*. Budapest: Művelt Nép. 1954.
- *Szerkezeti anyagok technológiája I–II*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1954–1960.
- *Hegesztés*. Budapest: Budapesti Műszaki Egyetem. 1959.
- *Mechanikai technológia I–II*. Budapest: Terra. 1960.
- *Anyagszerkezettan és anyagvizsgálat I–III*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1965–1966.
- *Fémek képlékeny alakítása*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1968. ([Ziaja Györggyel](#))

BESZÁMOLÓ A GÉPIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET ESEMÉNYEIRŐL JEGYZŐKÖNYV A GTE ORSZÁGOS ELNÖKSÉG 2013. JÚLIUS HAVI ÜLÉSÉRŐL

A Gépipari Tudományos Egyesület Országos Elnökségének júliusi ülését,
2013. július 09-én (kedden) 14¹⁵ órai kezdettel tartottuk meg,
Dr. Takács János elnök úrnál,
a BME Közlekedés és Járműmérnöki Kar Járművek és Járműgyártás Tanszékén
Budapest XI. ker. Stoczek u. ST épület földszint 10.

IDÉZET A MEGHÍVÓBÓL:

Kérem valamennyi érintett Elnökségi Tagot az elnökségi ülés időpontjának naptári megerősítésére, továbbá arra, hogy az ülés határozatképességének biztosítása érdekében, **tegyétek lehetővé személyes részvételeteket.** Ez az ülés, **a GTE 2013. évi XLIV. Közgyűlését követő második találkozásunk** és azon az Egyesületi élet működési feltételeinek kritériumait tekintjük át. A Gépipari Tudományos Egyesület Országos Elnökségének júliusi ülésére, az Elnökség minden tagját, a témákban illetékes tanácsadókat és vendégeket ezúton szeretettel meghívom.

A GTE OE 2013. júliusi ülésére javasolt napirendek:

A napirendhez kötődő ügyrendi döntések:	14:15-14:30
<ul style="list-style-type: none">• A határozatképesség megállapítása• Az üléshez készült anyagok kézbesítésének ellenőrzése• A megelőző ülés emlékeztető jegyzőkönyvének elfogadása• Az ülés napirendi témaköreinek elfogadása	
<i>Előterjesztő: Dr. Takács János elnök</i>	
Az elnökségi ülés előterjesztései:	
1. Tagfelvétel	14:30-14:45
<i>Előterjesztő: Dr. Takács János elnök</i>	
2. A GTE Hegesztő Szakosztályának IIW delegáltjaival kapcsolatos elvárásai és a Szakosztálynak az Egyesület gazdálkodását segítő elképzelései	14:45-15:30
<i>A napirendet előkészíti: Dr. Borbás Lajos főtitkár, és Dr. Takács János elnök</i>	
<i>Meghívott vezetők: Dr. Gáti József elnök; és Gyura László titkár</i>	
3. A GTE 2013. I. félév gazdasági helyzete a GTE likviditása	15:30-16:15
<i>A napirendet előkészíti: Dr. Igaz Jenő ügyvezető igazgató</i>	
<i>Korreferátum: Baracska László könyvvizsgáló</i>	
4. Az Egyesület szövetségi politikája, a GTE és a MTESZ közötti kapcsolat aktuális kérdései	16:15-16:45
<i>A napirendet előkészíti: Dr. Takács János elnök</i>	
<i>Korreferátum: Baracska László könyvvizsgáló</i>	
5. Egyebek	16:45-17:00
<i>Moderátor: Dr. Takács János elnök</i>	

Kérem az Országos Elnökség Tisztelt Tagjait, hogy a reszortjaikhoz illeszkedő javasolt napirendi témákhoz a „forgatókönyv” előkészítése céljából rövid tematikát vagy tartalmi vázlatot szíveskedjenek kidolgozni. Az elnökségi ülés vitájának hatékony elősegítése érdekében, kérem az Elnökség tagjait, és a napirendek előadóit, hogy a napirendekhez tervezett észrevételeiket előre, írásban megfogalmazva, jól átgondolt, tömören **megfogalmazott határozati javaslatok formájában**, továbbá **az ülésre szánt vitaanyagokat** időben, a felkészülésre kellő időt hagyva, **igaz.jeno@gteportal.eu** e-mail címre, és/vagy közvetlen körlevélben az elnökség többi tagjának is megküldeni szíveskedjete.

Budapest, 2013. 06. 13.

Dr. Takács János elnök, sk.

Az ülésre meghívót kaptak:

az OE tagjai:

Dr. Takács János
Dr. Borbás Lajos
Dr. Bánky Tamás
Dr. Gremesberger Géza
Dr. Igaz Jenő
Sióréti Csaba
Stasztny Péter

állandó meghívottjai:

Wein Ádám (FELÜGY.B.)
Takács János (tiszteletbeli társelnök)

szakértői meghívott: meghívott vendég:

Baracska László (könyvvizsgáló)
Kiss Géza

kimentését kérte:

Dr. Gáti József
Sióréti Csaba
Lukáts Ákos
Dr. Fülepp Tímea
Dr. Matolcsy Mátyás (társelnök)
Kiss Géza
Wein Ádám (FELÜGY.B.)

Dr. Bognár Zoltán

Lukáts Ákos
Dr. Voith András
Dr. Fülepp Tímea
Falk György
Lesnyák Miklós
Dr. Illés Béla
Barátossy Jenő (ETIKAI B.)
Dr. Matolcsy Mátyás (társelnök)
Dr. Rittinger János
Dr. Haidegger Géza
Gyura László
Takács János (tiszteletbeli társelnök)
Falk György
Dr. Illés Béla
Dr. Bánky Tamás
Dr. Haidegger Géza
Barátossy Jenő (ETIKAI B.)

Dr. Takács János elnök 14¹⁵ –kor megnyitja az ülést, bejelenti, hogy

- a jelenléti ív alapján: megállapítható, az elnökségi ülés határozatképes, [8+1+3]:[7+2+2], mivel a döntéshez 8 szavazat elégséges; [ha az ülés kezdetekor, jelen van:8fő OE tag + 1 fő tanácskozási jogú tag és 1 fő szakértő vendég + 3fő meghívott; de távol maradt: 7fő szavazati jogú elnökségi tag + 2fő állandó meghívott (FEB)+(EB) + 2 fő meghívott vendég];
- az ülést megelőző áprilisi OE ülésről készült emlékeztetőt, az ülés meghívóját és a napirendekhez kapcsolódó, elkészült írásos anyagokat a honlapra feltöltve (és e-mailon is szétküldve, ill. személyesen), az ülést megelőzően, minden érdekelt megkapta;

⇒ Hozzászólások az emlékeztetővel kapcsolatban:

- írásos anyag: OEJÚNIJEJYZÖKÖNYV 130611 v01. DOC
- Hozzászólások: Dr. Gremesperger Géza kéri pótlólag beírni, hogy átadta a hegesztési képzési dokumentumokat, amelyek a Titkárságon elérhetőek.

⇒ A GTE OE a 2013. július 09-i ülésén, a napirend előtt hitelesítette a 2013. június 11-i ülésről készített emlékeztetőt:

- Az OE tagjai az előző, 2013. július 11-i ülésről készült jegyzőkönyvet egyetértéssel hitelesítették és elfogadták

Szavazás: a jelenlévők egyhangú egyetértésével elfogadva, (I:8; N:0; T:0)

⇒ Hozzászólások a napirenddel kapcsolatban:

- írásos anyag: GTEOEMEGHJÚLIUS v01 130709. DOC
- Hozzászólások: nem volt hozzászólás!

⇒ A GTE OE a 2013. július 09-i ülésén, elfogadta az előzetesen meghirdetett napirendet

Szavazás: a jelenlévők egyhangú egyetértésével jóváhagyva. (I:8; N:0; T:0)

A 2013. június 11-i Országos Elnökségi ülés napirendi vitáinak és határozatainak emlékeztető áttekintése:

1. Tagfelvétel (előterjesztés hiányában!)
14:30-14:45

Előterjesztő: Dr. Takács János (elnök)

A GTE OE előterjesztés hiányában a tagfelvételt nem tárgyalta

2. A GTE Hegesztő Szakosztályának IIW delegáltjaival kapcsolatos elvárásai és a Szakosztálynak az Egyesület gazdálkodását segítő elképzelése
14:45-15:30

A napirendet előkészíti: Dr. Borbás Lajos főtitkár, és Dr. Takács János elnök

Meghívott vezetők: Dr. Gáti József elnök Gyura László titkár

⇒ írásos anyag :

⇒ 03 AZ EGYESÜLET KÉPVISELETE ÜGYREND. DOC

⇒ 06. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK ÜGYREND. DOC

⇒ JELENTÉS A GTE 2013. I: FÉLÉVES GAZDÁLKODÁSÁRÓL. PDF

⇒ Határozati javaslat: mellékelve!

⇒ Hozzászólók: Dr. Rittinger János; Dr. Gáti József; Dr. Igaz Jenő; Dr. Gremesperger Géza; Dr. Voith András; Dr. Takács János,

02/07/2013/ (07.09.) számú GTE OE Határozat:

A GTE HEGESZTŐ SZAKOSZTÁLYÁNAK IIW DELEGÁLTJAIVAL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSAI ÉS A SZAKOSZTÁLY EGYESÜLETI GAZDÁLKODÁST SEGÍTŐ ELKÉPZELÉSEI

A GTE Országos Elnökség 2013. július 09-i ülésének 2. sz. napirendjében megtárgyalta és megvitatta a

„GTE Hegesztő Szakosztályának IIW delegáltjaival kapcsolatos elvárásai és a Szakosztálynak az Egyesület gazdálkodását segítő elképzeléseit”. Az OE megköszönve az aktív részvételt és a helyzet megvilágításának közös együttműködésen alapuló megértését, egyetértett azzal, hogy több szakosztályra legyen terhelve az Egyesület fenntartásának közös feladata Az OE kérte a Szakosztály segítségét

• az IIW delegáltak ügyrend szerinti tevékenységéhez;

• a „Hegesztés biztonsága” témakörű munkavédelmi jellegű, utófinanszírozott pályázat készítőinek munkadíja kifizethetőségének biztosításához szükséges fedezet előállításában

Szavazás: a jelenlévők egyhangú egyetértésével elfogadva. (I:8 N:0; T:0)

3. A GTE 2013. I. félévi gazdasági helyzete, a GTE likviditása
15:30-16:45

A napirendet előkészíti: Dr. Igaz Jenő ügyvezető igazgató Korreferátum: Baracska László könyvvizsgáló

⇒ írásos anyag: mellékelve

⇒ JELENTÉS A GTE 2013. I: FÉLÉVES GAZDÁLKODÁSÁRÓL. PDF

⇒ Hozzászólók: Baracska László; Dr. Igaz Jenő; Dr. Falk György (írásban); Dr. Bognár Zoltán; Dr. Voith András; Dr. Takács János; Dr. Gremesperger Géza;

⇒ Határozati javaslat: mellékelve!

03/07./2013. (07.09.) számú GTE OE Határozat

A GTE 2013. I. FÉLÉVI GAZDASÁGI HELYZETE, A GTE LIKVIDITÁSA

A GTE Országos Elnökség 2013. július 09-i ülésének 3. sz. napirendjében megtárgyalta és megvitatta a „GTE 2013.

évi gazdasági helyzetéről és a GTE likviditásáról” szülő beszámolót, amelynek alapján úgy döntött, hogy:

- Összegezeként megállapítható, hogy a GTE eddig átvészelt az előre jelzett pénzügyi válsághelyzet következményeit, miközben határidőre és teljességgel eleget tett az állammal szembeni adó és járulék fizetési kötelezettségeinek, a dolgozók munkabérét is kifizette, helytállt az általános üzemvitel szerződéses szolgáltatóival szembeni kötelezettségvállalásokban (pénzügyi-, számviteli- számítástechnikai szolgáltatás, információtechnikai rendszerszintű szolgáltatás, könyvelés, könyvvizsgálás, saját fogyasztásmérő felszereltetése az ELMŰ részére, stb.). A GTE ügyvezető szervezetének munkatársai által végzett önzetlen tevékenység, az ügyvezetésnek az Országos Elnökség jóváhagyásával időben meghozott szigorító költséggazdálkodási intézkedései és a bevétel növelésére felszólító elvárások meghirdetése, helyesnek bizonyultak.

- A jövőbe látó egyesületi gazdálkodás alapfeltétele a korrekt „forecast”-ok előrejelzéseinek ismerete. Ezért a jövő évi költségvetés előkészítésével párhuzamosan a GTE szervezeti egységeitől elvárjuk, hogy a 2013. év hátralévő őszi-téli hónapjaira, részletes bevételi-kiadási előrejelzéseket készítsenek, továbbá a 2014. év várható saját felhasználási főbb bevételi és kiadási tételeit, havi bontásban gondolják át és jelezzék előre. Az erre vonatkozó adminisztratív adatszolgáltatási intézkedésekkel előidőben lehetőséget kapnak szakmai- és területi szervezeteink, hogy átgondolják, milyen bevételes rendezvényekkel (szemináriumokkal, konferenciákkal, stb.), milyen szakmai továbbképző tanfolyamok (pl.: közép- és felső-szintű vezetői továbbképzések, szakmérnöki-, mesterképző- kurzusok, stb.) kezdeményezésével tudnak hozzájárulni a GTE alapszabályában megfogalmazott célszerű működésének fenntartásához.

Szavazás: a jelen lévők egyhangú egyetértésével elfogadja (I:8; N:0 T:0)

4. Az Egyesület szövetségi politikája, a GTE és a MTESZ közötti kapcsolat aktuális kérdései

16:45-17:15

A napirendet előkészíti: *Dr. Takács János (elnök)*

Korreferátumban hozzászólt: *Baracska László (könyvvizsgáló)*

- **Hozzászólók:** *Dr. Takács János, Baracska László; Dr. Igaz Jenő; Dr. Voith András; Dr. Gremperger Géza;*

04./06./2013. (04.16.) számú GTE OE Határozat

A GTE ÉRTÉKELÉSE A MTESZ FELSZÁMOLÁS ALATTI HELYZETÉRŐL:

A GTE Országos Elnöksége a MTESZ új alapszabályának Szövetségi Tanács elé történő terjesztésének legitimitását, a MTESZ Elnökségének és Elnökének az ügyvivői szerepkörön túli fellépését vitatja.

A FŐ UTCAI INGATLAN ZAVARTALAN ÜZEMELTETHETŐSÉGÉVEL

KAPCSOLATBAN

a GTE OE támogatja a Felszámoló rendkívüli megkeresését és tájékoztatását a GTE Fő utcai létéről és tulajdonáról.

A GTE-MTESZ PERRŐL

Az OE meghallgatta *Dr. Takács János* elnök tájékoztatóját

Szavazás: a jelen lévők egyhangú egyetértésével elfogadja (I:8; N:0; T:0)

5. Egyebek

17:15-17:45

A napirendet moderálja: Dr. Takács János (elnök)

- ⇒ A GTE Országos Elnökségének következő ülésére szeptember 10.-én kerül sor
- ⇒ Stasztny Péter meghívta az Elnökséget Mosonmagyaróvárra az SMR céghez
- ⇒ a 2013. év második féléves rendezvényekről szóló előrejelzések, és
- ⇒ a GTE 2014. évi költségvetésének előzetes előkészítése napirendekkel
- ⇒ A GTE vezetőinek intézkedései a Fő utcai székhely további üzemeltetésével kapcsolatban:
- ⇒ Szemétszállítás, víz és csatornahasználat tárgyában, a gázszolgáltatásban önálló fogyasztásmérő kérelmezése
- ⇒ Árvíz következménye: a pincét elöntötte a víz mindent le kell selejtezni!
- ⇒ MTESZ „Tudomány napja” közös megünneplésére szóló felhívása

2013. július 10.

Megfogalmazta: *Dr. Igaz Jenő*
Jóváhagyta: *Dr. Takács János*

MEGHÍVÓ**A GTE ORSZÁGOS ELNÖKSÉG 2013. SZEPTEMBER HAVI ÜLÉSÉRE**

A Gépipari Tudományos Egyesület Országos Elnökségének szeptember havi ülését, az **SMR Automotive Mirror Technology Hungary Bt igazgatójának kedves meghívására 2013. szeptember 10-én (kedden) 13¹⁵ órai kezdettel fogjuk megtartani**, az SMR Mosonmagyaróvári Gyárában (9245 Mosonmagyaróvár Szabadság u 35)

(A helyszín elérésére Budapest és Mosonmagyaróvár között vasúti utazást vehetünk igénybe, transzfert a gyár és a vasút között az SMR a vállalat kisbuszával biztosít
indulás: **11:10** Bp. Keleti Pu.; érkezés: **12:49** Mosonmagyaróvár
visszaút: **17:05** Mosonmagyaróvár; érkezés **18:49** Bp. Keleti Pu.
legkésőbb: **19:44** Mosonmagyaróvár; érkezés **21:49** Bp. Keleti Pu.)

Kérem valamennyi érintett Elnökségi Tagot az elnökségi ülés időpontjának naptári megerősítésére, továbbá arra, hogy az ülés határozatképességének biztosítása érdekében, **tegyétek lehetővé személyes részvételeket**. Ez az ülés, **a nyári szabadságolásokot követő első találkozásunk** és azon az egyesületi élet működési feltételeinek aktuálisan legfontosabb kérdéseit tekintjük át.

A Gépipari Tudományos Egyesület Országos Elnökségének szeptemberi ülésére, az Elnökség minden tagját, a GTE Soproni Szervezetének, a GTE Győri Szervezetének, és a GTE Mosonmagyaróvári Szervezetének Elnökeit és Titkárait, valamint a témákban illetékes tanácsadókat és vendégeket ezúton szeretettel meghívom.

A GTE OE 2013. szeptemberi ülésére javasolt napirendek:

Az elnökségi ülés javasolt programja:

- **Az SMR bemutatása** 13:15-13:45
- **Gyárlátogatás** 13:45-14:30

A napirendekhez kötődő ügyrendi kérdések:

- **A határozatképesség megállapítása** 14:30-14:45
- **Az üléshez készült anyagok kézbesítésének ellenőrzése**
- **A megelőző ülés emlékeztető jegyzőkönyvének elfogadása**
- **Az ülés napirendi témaköreinek elfogadása**

Előterjesztő: Dr. Takács János elnök

- 1. Tagfelvétel** 14:45-14:50

Előterjesztő: Dr. Takács János elnök

- 2. A GTE Nyugat-Dunántúli régióba tartozó szervezeteinek (Győri-, Mosonmagyaróvári-Soproni-) az Egyesület gazdálkodását segítő elképzelései és elvárásai a 2014. évi egyesületi költségvetéssel szemben** 14:50-15:30

A napirendet előkészíti: Dr. Borbás Lajos főtitkár, és Dr. Takács János elnök

*Meghívott vezetők: Stasztny Péter elnök; Székely László elnök; Dr. Horváth Béla elnök
Rákóczi Ferenc titkár; Tóth István titkár; Dr. Czupy Imre titkár*

- 3. A GTE jogi tagvállalatainak elvárásai az Egyesület tevékenységével szemben** 15:30-16:10

A napirendet előkészíti: Lukács Ákos jogi tagvállalati alelnök

- 4. Az Egyesület szövetségi politikája, a GTE és a MTESZ közötti kapcsolat aktuális kérdései a területi szervezetek szintjén** 16:10-16:20

A napirendet előkészíti: Dr. Takács János elnök

- 5. Egyebek** 16:20-16:30

Moderátor: Dr. Takács János elnök

Kérem az Országos Elnökség Tisztelt Tagjait, hogy a reszortjaikhoz illeszkedő javasolt napirendi témákhoz a „forgatókönyv” előkészítése céljából rövid tematikát vagy tartalmi vázlatot szíveskedjenek kidolgozni. Az elnökségi ülés vitájának hatékony elősegítése érdekében, kérem az Elnökség tagjait, és a napirendek előadóit, hogy a napirendekhez tervezett észrevételeiket előre, írásban megfogalmazva, jól átgondolt, tömören megfogalmazott határozati javaslatok formájában, továbbá az ülésre szánt vitaanyagokat időben, a felkészülésre kellő időt hagyva, igaz.jeno@gteportal.eu e-mail címre, és/vagy közvetlen körlevélben az elnökség többi tagjának is megküldeni szíveskedjetelek.

Budapest, 2013. 07. 15.

Dr. Takács János
elnök, sk.

az SMR és Stasztny Péter elérhetősége: Mobil +36 30 396 5292
peter.stasztny@smr-automotive.com | www.smr-automotive.com